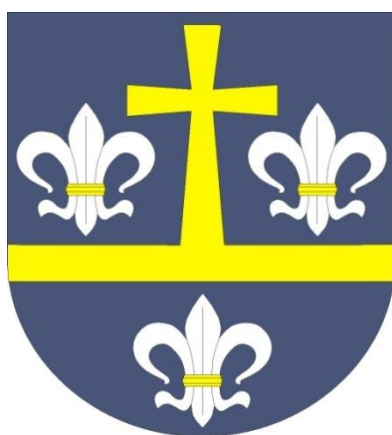

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH W GMINIE
PIĄTEK
na lata 2015-2020**

GMINA PIĄTEK

Piątek, październik 2015

Spis treści

1.Wprowadzenie	4
1.1 Wstęp	6
1.2 Uregulowania prawne samorządu terytorialnego	6
2. Powiązanie z innymi dokumentami identyfikującymi problemy społeczne	7
3. Geograficzna, społeczno-ekonomiczna i demograficzna charakterystyka gminy Piątek...8	
3.1 Endogeniczne zasoby gminy.....	10
3.2 Lokalna gospodarka i przedsiębiorstwa	10
3.3. Oświata:.....	11
3.4. Stacje paliw:.....	11
3.5. Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej:	11
3.6.Apteki:	11
3.7. Walory turystyczne (szlaki wycieczkowe, baza noclegowa, itp.).....	11
3.8.Instytucje kultury i sportu.....	12
4.Diagnoza problemów społecznych, gospodarczych i bytowych dotyczących gminy Piątek- kapitał społeczny i ludzki	12
5.Główne problemy społeczne w gminie.	16
5.1.Bezrobocie i lokalny rynek pracy	19
5.2.Odplyw i migracje ludności.....	22
5.3.Starzenie się społeczeństwa i niski przyrost naturalny	24
5.4.Edukacja i wykształcenie ludności	25
5.5.Funkcjonowanie systemu opieki zdrowotnej.....	27
5.6. Sytuacja osób niepełnosprawnych	28
5.7.Wykluczenie społeczne, uzależnienia i przemoc w rodzinie.....	29
5.8.Przestępczość	31
5.9.Ubóstwo i bezdomność	31
5.10.Sport i aktywność fizyczna	33
5.11.Zaspokajanie potrzeb kulturalnych w gminie.....	35
5.12. Ochrona środowiska.....	37
5.13.Dostępność komunikacyjna gminy Piątek	37
6.Działanie władzy lokalnej i wybranych instytucji w gminie	39
7.Analiza SWOT (tzw. mocne i słabe strony gminy, szanse, zagrożenia)	41
8. Cele strategiczne.....	46
a. I cel strategiczny - Zwiększanie potencjału ekonomicznego gminy Piątek.....	47

b. II cel strategiczny- Wzrost integracji i solidarności społecznej	48
c. III cel - Zmniejszanie skali ubóstwa i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.....	51
9.Samorząd i organizacje pozarządowe – możliwości współpracy.....	54
10. Źródła finansowania.....	55
11.Monitoring i ewaluacja.	55
12.Aneks.....	57

1. Wprowadzenie

Przed całym krajem oraz województwem łódzkim stoją dzisiaj nowe wyzwania rozwojowe, a nadchodzące lata będą kluczowe dla przyszłego rozwoju regionu i jego miejsca w Polsce i UE. Celem nadrzędnym jest trwały i zrównoważony rozwój wszystkich części województwa, oparty na optymalnym i efektywnym wykorzystaniu wewnętrznych potencjałów rozwojowych, w zgodzie z uwarunkowaniami zewnętrznymi.

Nowoczesna gospodarka i atrakcyjny rynek pracy są podstawowymi warunkami zrównoważonego rozwoju, przyczyniają się do podnoszenia na coraz wyższy poziom jakości życia, a także hamują niekorzystne trendy ekonomiczne i demograficzne.

Samorządy lokalne działające w warunkach gospodarki rynkowej muszą posiadać zdolność do wczesnego rozpoznawania zagrożeń, jak i dostrzegania pojawiających się szans. W takich warunkach istotnego znaczenia nabiera zarządzanie strategiczne, oparte na opracowywaniu, wdrażaniu i kontroli realizacji planów strategicznych, umożliwia dostosowanie funkcjonowania jednostek terytorialnych do zmian zachodzących w otoczeniu.

Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z art.17 ust.1 pkt.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U z 2015 r. poz.163 ze zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje” opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych to usystematyzowana, długoterminowa i perspektywiczna koncepcja polityki społecznej, mająca na celu objęcie wsparciem osoby zagrożone lub dotknięte wykluczeniem społecznym oraz stworzenie optymalnych warunków dla funkcjonowania społeczności lokalnej. Głównym zadaniem strategii jest wyrównywanie szans społecznych mieszkańców gminy dzięki efektywnej współpracy wszystkich partnerów działających w obszarze polityki społecznej.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować społeczne skutki kwestii społecznych.

Dokument ma charakter kilkuletni, został przygotowany na lata 2015-2020, jego zasięgiem terytorialnym są granice administracyjne gminy.

Celem opracowania jest zwrócenie szczególnej uwagi na czynnik z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju – potencjał wewnętrzny wynikający m.in. ze struktury funkcjonalno-przestrzennej i gospodarczej, poziomu rozwoju kapitału społecznego, wyposażenia instytucjonalnego, infrastruktury społecznej, tradycji kulturalnych i gospodarczych oraz cech środowiska przyrodniczego.

Strategia jest szkicem diagnostycznym dotyczącym gminy Piątek, pod względem historycznym i gospodarczym ważnej części powiatu łęczyckiego i znaczącego składnika regionu łódzkiego, pod kątem występujących w niej problemów społecznych oraz gospodarczych.

Strategia jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad nim uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, ochrony zdrowia, policji, przedstawiciele organizacji pozarządowych, mieszkańcy gminy oraz eksperci.

Diagram 1. Schemat opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Większość danych, na których opiera się strategia została pozyskana w wyniku realizacji projektu "Decyduj albo giń! Projekt, który daje Ci wybór". Z jego inicjatywą wystąpiło Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania POLCENTRUM ze Strykowa, angażując gminę Piątek jako partnera projektu. Celem projektu było wdrożenie procedury konsultacji społecznych, w I etapie szkoleń, w II etapie badań socjologicznych i warsztatów konsultacyjnych. Badania terenowe miały na celu zidentyfikowanie i zdiagnozowanie problemów dotyczących podstawowych obszarów życia a udział mieszkańców gminy miał decydujący wpływ na powodzenie i wiarygodność przedsięwzięcia.

Diagnoza problemów społecznych w gminie Piątek została opracowana też na podstawie danych statystycznych oraz sprawozdań z realizacji programów, a także różnych analiz i opracowań. Instytucją odpowiedzialną z ramienia samorządu gminnego (podległą bezpośrednio Urzędowi Gminy) za wdrożenie i realizację Strategii oraz jej monitoring i ewaluację, jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Piątku.

1.1 Wstęp

Najważniejszym dokumentem wyższego rzędu, do którego opracowanie to nawiązuje, jest aktualna Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007- 2020. W kategoriach zastosowanych w strategii województwa, gminna strategia musi być zasadniczo zgodna, po pierwsze, z wojewódzką polityką horyzontalną, które są priorytetowymi kierunkami rozwoju społecznego i gospodarczego w całej Unii Europejskiej. Każdy projekt, a zwłaszcza te które mają być realizowane z udziałem funduszy europejskich, jest oceniany w kontekście zgodności z politykami: zrównoważonego rozwoju, równych szans dla wszystkich grup społecznych, partnerstwa, rozwoju lokalnego, polityką innowacyjności i społeczeństwa informacyjnego.

Po drugie, strategia gminna wpisuje się w wojewódzką politykę terytorialną, polegającą na różnicowaniu działań wobec różnych obszarów . Może ona mieć dwa zasadnicze wymiary: ponadlokalny – obejmujący miasta powiatowe i ich obszary funkcjonalne, oraz lokalny – w ramach którego może dokonywać się rozwój kierowany przez społeczność lokalną (RLKS). W obrębie tak pojmowanego kierowania mieszczą się: partycypacja ludności, konsultacje, angażowanie aktywności społecznej i wiele innych form, czynnych i biernych.

Po trzecie, gminna strategia musi być zgodna z dwoma obszarami, mianowicie: obszarem strategicznej interwencji wynikającej z założeń polityki państwa oraz – w równym stopniu – z obszarem strategicznej interwencji wynikającej z polityki województwa łódzkiego.

1.2 Uregulowania prawne samorządu terytorialnego

Opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015-2020 oraz jej wdrożenie, odpowiada obowiązującym przepisom prawnym, do których należą:

- *ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2015 roku poz.163 ze zm. wraz z aktami wykonawczymi);*
- *ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 roku, poz. 788 ze zm.);*
- *ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2011 roku Nr 127, poz.721, ze zm.),*
- *ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 1994 roku Nr 111, poz. 535, ze zm.,)*
- *ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2013 roku ,poz.594 ze zmianami.)*
- *ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 roku, poz. 124*
- *ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 roku Nr 180, poz. 1493 ze zmianami,*

- *ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz. U. z 2013, poz. 674 ze zm.),*
- *ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (tj. Dz. U. z 2011 roku Nr 43, poz. 225 ze zmianami),*
- *ustawa z dnia 13 listopada 2003 roku o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tj. Dz. U. z 2015 roku, poz. 513 i 789ze zm.),*
- *ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz. U. z 2006 roku Nr 139, poz. 992 ze zm.),*
- *ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz. U. z 2012 r., poz.1228. ze zm.),*
- *ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2013 roku poz.966 ze zm.),*
- . *ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U z 2010 r. Nr 234,poz.1536 ze zmianami).*

Podczas realizacji strategii znajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, min. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2. Powiązanie z innymi dokumentami identyfikującymi problemy społeczne

Niniejsze opracowanie nawiązuje wprost do wielu innych dokumentów określających ramy działania gminnych organów i instytucji w zakresie problemów społecznych na poziomie lokalnym oraz ponadlokalnym.

Na poziomie lokalnym:

- Program Współpracy Gminy Piątek z Organizacjami Pozarządowymi
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, 2005 r.

Na poziomie regionalnym:

- Plan Przeciwdziałania Depopulacji w Województwie Łódzkim 2013-2014
- Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Łódzkiego LORIS 2030
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego 2014-2020 (z EFRR, EFS)

Na poziomie krajowym:

- Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020 (z EFS)
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (z EFRR, FS)

- Program Operacyjny Inteligentny Rozwój (z EFRR)
- Program Operacyjny Polska Cyfrowa (z EFRR)
- Program Operacyjny Pomoc Techniczna (z FS)
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 (z EFFROW)
- Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014–2020
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2014-2020
- Program Wspierania Rodziny 2014-2020

Na poziomie europejskim:

- Strategia Europa 2020
- Polityka Spójności 2014-2020

3. Geograficzna, społeczno-ekonomiczna i demograficzna charakterystyka gminy Piątek

Piątek – jest gminą położoną w województwie łódzkim, powiecie łęczyckim, pod względem geograficznym ulokowaną w Niece Łęczyckiej. Usytuowana jest na skrzyżowaniu średniowiecznego traktu Łęczyca - Łowicz z drogą Zgierz – Kutno i leży w geometrycznym środku Polski, w widłach rzek Moszczenicy i Maliny. Gmina zajmuje wschodnią część powiatu łęczyckiego, obszar ten od północy oparty jest na pradolinie warszawsko-berlińskiej. Powierzchnia gminy wynosi 133,3 km², zamieszkuje w niej obecnie 6249 osób. Powierzchnia ta w 64% użytkowana jest w postaci gruntów ornych, 0,3% zajmują sady, 15,4% to łąki, 5,4% pastwiska, 7,8% - lasy, a 7,1% to pozostałe grunty i wody. Łącznie 82% terenu gminy to użytki rolne, natomiast 8% - użytki leśne. Gmina stanowi 17,23% powierzchni powiatu łęczyckiego. Na jej terenie nie ma jednostki mającej status miasta.

Historyczne korzenie miejscowości sięgają średniowiecza, a nazwa „Piątek” wywodzi się od cotygodniowego targu, odbywającego się właśnie w tym dniu. Najstarsze wiadomości o Piątku pochodzą z 1241 r. i 1247 r. z okazji pobytu tutaj księcia Konrada Mazowieckiego z rodziną. Już wcześniej mogła tu istnieć osada, prawdopodobnie o szerszych funkcjach gospodarczych, czego dowodem jest nazwa miejscowości.

Prawa miejskie Piątek otrzymał w 1339 r. Pod koniec XVI w. ukształtował się zasadniczy układ przestrzenny miejscowości, którego ślady zachowały się do dnia dzisiejszego. Wojny oraz pożary w XVII wieku zrujnowały całkowicie miasteczko. W 1870 r. Piątek utracił przywilej miejski. Duże straty przyniosły także I i II wojna światowa. W 1939 r. Piątek znalazł się w centrum słynnej Bitwy nad Bzurą, którą upamiętniają obecnie dwa pomniki,

jeden nad rzeką Maliną, a drugi przy Zespole Szkół Mechanizacji Rolnictwa w Piątku. Jedynymi zabytkami z przeszłości, jakie Piątek dziś posiada są kościoły: parafialny p.w. Św. Trójcy w Piątku, wzniesiony w 1460 r., a przebudowany w 1740 r. i kościół p.w. św. Wawrzyńca na cmentarzu parafialnym. W dniu 8 sierpnia 1976 roku ustawiono na środku rynku w Piątku, w miejsce dotychczasowego dużego głazu pamiątkowego, konstrukcję metaloplastyczną z napisem: „Piątek - geometryczny środek Polski”.

Współczesny Piątek jest rozległą osadą. Interesująco prezentuje się dawny rynek zamieniony obecnie na skwer oraz nowoczesny budynek Urzędu Gminy. Gmina podzielona jest na 33 sołectwa: Balków, Bielice-Broników, Boguszyce, Czerników, Goślub, Górki Łubnickie, Górki Pęcławskie, Janowice, Janków-Orądky, Jasionna, Konarzew, Krzyszkowice, Łęka, Łubnica, Mchowice, Michałowka, Mysłówka, Orenice, Stare Piaski- Leżajna, Pęcławice, Piątek, Piekary, Pokrzywnica, Rogaszyn, Sułkowice Pierwsze, Sułkowice Drugie, Śladków Podleśny, Śladków Rozlazły, Sypin-Borowiec, Witów, Włostowice, Włostowice-Parcele, Żabokrzeki. Miejscowości niesołeckie to: Goślub-Osada, Janówek, Młynów, Pęcławice-Parcele.

Tabela 1. Ludność gminy Piątek

Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
6249	3090	3159

Źródło: GUS - Ludność. Stan i struktura w przekroju terytorialnym. Stan w dniu 30 VI 2013 r.

Ludność gminy Piątek stanowi 11% ludności powiatu łęczyckiego, a zaludnienie wynosi 49 mieszkańców/km².

Piątek jako gmina ma charakter wybitnie rolniczy: użytki rolne zajmują aż 82,00% jej powierzchni, natomiast użytki leśne 8,00%. Na terenie gminy jest 1500 gospodarstw rolnych i prawie 300 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.

Centralne położenie gminy stwarza dogodną dostępność komunikacyjną. Chociaż gmina jako całość jest typową gminą rolniczą, jednak z uwagi na swoje centralne położenie w skali kraju oraz dostępność stwarza także doskonałe warunki do inwestowania. Duża produkcja warzyw tworzy naturalne zaplecze surowcowe dla podmiotów gospodarczych zajmujących się przetwórstwem rolno-spożywczym. Szczególne znaczenie ma od niedawna przebieg autostrady A-1, która przecina wschodnią część gminy w relacji północ – południe i może wpływać na ożywienie gospodarcze całej okolicy.

Gmina leży w województwie łódzkim na skrzyżowaniu drogi nr 702 Łódź – Piątek - Kutno z drogą nr 703 Łęczyca - Piątek - Łowicz. Obszar gminy pokryty jest gęstą siecią dróg o nawierzchni bitumicznej. Na terenie gminy zlokalizowany jest jeden zjazd z autostrady,

ponadto ulokowany jest tu już tzw. „węzeł komunikacyjny Piątek” na drodze wojewódzkiej Nr 703 relacji Łowicz-Łęczycza-Poddębice.

3.1 Endogeniczne zasoby gminy

Część ta poświęcona jest specyficznym cechom gminy, które odróżniają ją od innych gmin i mają znaczący wpływ na aktualny kształt jej struktury oraz predyspozycje rozwoju. Obejmuje to charakterystykę gospodarki i infrastruktury oraz środowiska lokalnego, przegląd zasobów kapitału społecznego i ludzkiego, czyli lokalnych organizacji, w tym samorządowych i pozarządowych oraz reprezentujących szeroko rozumiany tzw. trzeci sektor składający się na społeczeństwo obywatelskie. Ponadto wymienione zostały zasoby sfery kulturalnej oraz turystycznej w gminie.

3.2 Lokalna gospodarka i przedsiębiorstwa

Na terenie gminy zarejestrowanych jest prawie 300 podmiotów gospodarczych o różnym profilu działalności. Podmioty te są względnie równo podzielone pomiędzy sektor rolniczy, przemysłowy i budowlany.

Głównie rolniczy charakter gminy powoli zmienia się. Jej potencjał ekonomiczny wynika i będzie wynikał w dającej się przewidzieć przyszłości, między innymi ze znacznie ułatwionej dostępności komunikacyjnej i bliskości nowo wybudowanych autostrad, co bezpośrednio implikuje poprawę konkurencyjnej pozycji lokalnej gospodarki, podniesienie ogólnego poziomu życia i mobilności zawodowej mieszkańców. Odpowiednie decyzje administracyjne muszą być zatem ukierunkowane na wykorzystanie tych nowych możliwości. Gmina jako całość może w przyszłości rozwijać sektor przemysłowy i budowlany (co byłoby zasadniczo zgodne z modelem rozwoju zrównoważonego).

W pierwszej kolejności należy jednak wykorzystać potencjał endogeniczny (wewnętrzny) gminy, to jest zespół własnych czynników rozwoju wynikających m.in. z jej struktury funkcjonalno-przestrzennej i gospodarczej, poziomu rozwoju kapitału społecznego, wyposażenia instytucjonalnego i infrastruktury społecznej, tradycji kulturalnych i gospodarczych oraz cech środowiska przyrodniczego.

Obecnie w planowaniu przestrzennym i gospodarczym przeważa pogląd, że potencjał wewnętrzny jest nawet ważniejszym czynnikiem rozwoju, niż zewnętrzna pomoc w postaci subsydiów i dotacji. Rozwój oparty na potencjale endogenicznym uznaje się ponadto za trwalszy w perspektywie długookresowej. Szczególną uwagę należy poświęcić rozwojowi obszarów wiejskich i potencjałowi lokalnych gospodarstw, które promują przetwórstwa i realizują założenia marketingu usług rolnych.

3.3. Oświata:

Poniżej przedstawiono mieszczące się na terenie gminy Piątek placówki oświatowe:

- Gminne Przedszkole im. Jana Pawła II w Piątku,
- Szkoła Podstawowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Piątku,
- Szkoła Podstawowa w Czernikowie,
- Gimnazjum im. prof. Stefana Pieńkowskiego w Piątku,
- Zespół Szkół Mechanizacji Rolnictwa im. Bohaterów Walk nad Bzurą.

3.4. Stacje paliw:

- Piątek, ul. Rynek
- Piątek, ul. Zgierska (LPG)
- Piątek, ul. Łowicka

3.5. Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej:

- Alamed
- Sanitas

3.6. Apteki:

- Millenium - Piątek, ul. Rynek 17
- Apteka - Piątek, ul. Stodolniana 6

3.7. Walory turystyczne (szlaki wycieczkowe, baza noclegowa, itp.)

Gmina Piątek może poszczycić się wieloma walorami o charakterze przyrodniczym i historycznym. W połączeniu z infrastrukturą drogową, rozwijającym się zapleczem gastronomicznym i usługowym tworzą one doskonałe warunki do uprawiania turystyki kwalifikowanej i indywidualnej.

Na turystyczne walory gminy Piątek składają się szlaki turystyczne, w tym rowerowe i konne. Rolniczy charakter pozwala przewidywać rozwój bazy agroturystycznej. Należy nadmienić, że gmina posiada własny Punkt Informacji Turystycznej mieszczący się przy Gminnej Bibliotece w Piątku.

Drogi o dobrej nawierzchni umożliwiają turystykę rowerową. Na terenie Gminy Piątek znajdujemy następujące szlaki rowerowe:

I. Szlak rowerowy „Bitwy nad Bzurą” (żółty) przebiegający przez najatrakcyjniejsze turystycznie i bogate w historię, zwłaszcza związaną z wydarzeniami wojny obronnej z 1939 roku, tereny Piątku i okolic. Na szlaku tym o długości 46 km znajdują się między innymi:

- pomniki poświęcone wydarzeniom września 1939 roku,
- zabytkowe, drewniane kościołki,

- zespoły dworsko-parkowe,
- pomnik Geometrycznego Środka Polski,
- pozostałości średniowiecznego grodziska na „Łysej Górze”,
- uroczysko „Silne Błota” z wydłami, torfowiskami i wrzosowiskami,
- obszar Chronionego Krajobrazu Pradoliny Warszawsko – Berlińskiej NATURA 2000.

- I. Bursztynowy (żółty)
- II. Starych drzew (zielony)
- III. W centrum Polski (niebieski)
- IV. Szlak konny - odcinek Szlaku Konnego woj. Łódzkiego

Baza gastronomiczna w Piątku to przede wszystkim:

- pizzeria i pub „Mefisto”
- kawiarenka „Antalia” w Piątku

natomiast noclegi w Piątku możliwe są w poniższych lokalizacjach:

- Zespół Szkół Mechanizacji Rolnictwa w Piątku (20 miejsc noclegowych, możliwość wyżywienia). W okresie wakacji istnieje możliwość rezerwacji noclegów z wyżywieniem dla grup (maksymalnie 60 osobowych).
- 2 gospodarstwa agroturystyczne.

Miejsca odpoczynku:

- Piątek - nad Maliną, przy parkingu na ul. Łódzkiej,
- Balków - przy kompleksie parkowo-dworskim,
- Łysa Góra,
- Witów - w rejonie „Silnych Błot”.

3.8. Instytucje kultury i sportu

Na terenie gminy jest także kilka obiektów tworzących potencjał rozwoju kultury, sportu i rekreacji:

- Gminny Ośrodek Kultury,
- Gminna Biblioteka Publiczna,
- Sale sportowe,
- Stadion sportowy,
- Boisko Orlik.

4. Diagnoza problemów społecznych, gospodarczych i bytowych dotyczących gminy

Piątek- kapitał społeczny i ludzki

Każdą wspólnotę za jaką trzeba uznać zbiorowość mieszkańców gminy Piątek można analizować przez pryzmat kilku wymiarów: posiadania wspólnych celów, stosunku do norm grupowych (regulujących wewnętrzne życie społeczności), więzi między ludźmi, struktury jaką

posiada dana społeczność oraz ról grupowych wpływających ze strukturalnego charakteru społeczności.

Jednym z najważniejszych aspektów jest społeczny klimat, rozumiany jako warunek niezbędny do osiągnięcia przez społeczność wyższej jakości życia i prawidłowego rozwoju. Klimat taki jest zespołem specyficznych odczuć ludzi sprawiającym, że postrzegają oni własne środowisko zamieszkania jako przyjazne, żywe, interesujące - lub wprost przeciwnie. Istotne znaczenie ma pod tym względem liczebność zbiorowości, terytorium i jego cechy, charakter gospodarczy, tradycje, a także formalne i nieformalne normy i zasady. Istotnym czynnikiem jest społeczna atmosfera, sprawiająca, że nawet niedoinwestowana wspólnota może być terytorium zamieszkania sprawiającym satysfakcję zamieszkującym tu ludziom i miejscem przyciągającym innych, natomiast inna – doskonale wyposażona, sprawia wrażenie społecznego „chłodu”.

Klimat tego rodzaju wpływa na samopoczucie, zaangażowanie, i osiągnięcia całej wspólnoty. W szczególności pozytywny klimat społeczny można uznać za jeden z podstawowych czynników efektywności i warunek skuteczności projektowanych czy realizowanych przez wspólnotę celów, w tym rozwiązywanie złożonych problemów społecznych.

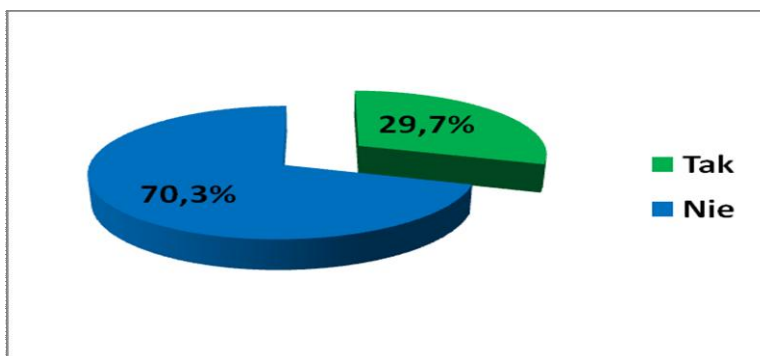
Kapitał (inaczej: zasoby) społeczny i ludzki rozpatrywany jest w trzech głównych wymiarach: społecznym, ekonomicznym oraz kulturowym. Kapitał to: wartości, na które składają się zdolność obywateli do współpracy, nawiązywania i utrzymywania kontaktów oraz funkcjonowania w różnego rodzaju powiązaniach. Są to wzajemne relacje społeczne oraz zaufanie jednostek, przy pomocy których możliwe jest osiągnięcie i pomnażanie indywidualnych lub wspólnych korzyści. Polem kapitału społecznego i jego społeczną reprezentacją są lokalne zrzeszenia, stowarzyszenia, fundacje i inne organizacje formalne mające zinstytucjonalizowaną formę działalności i poprzez swój wkład w życie społeczne odgrywające ważną rolę dla całej społeczności lokalnej.

Kapitał ludzki to ogół cech osobowościowych, poziom wiedzy i umiejętności oraz sprawność intelektualna i fizyczna, które określają zdolność każdego człowieka do pracy i kreacji nowych rozwiązań. Kapitał ludzki jest jednym z niezbędnych elementów rozwoju każdej gospodarki w szczególności opartej na wiedzy. Jest on ściśle powiązany z poziomem wykształcenia, które powinno być ciągle uzupełniane.

Oba rodzaje kapitałów, społeczny i ludzki, uznawane są za kluczowe czynniki, a ich wysoki poziom sprzyja szybszemu rozwojowi.

Niżej przedstawione są poszczególne, wybrane składniki reprezentacji kapitału społecznego gminy Piątek.

Wykres 1. Przynależność do organizacji społecznych

Źródło: Raport z badań projektu „Decyduj albo giń! Projekt, który daje Ci wybór”

Aż 29,7% mieszkańców należy do jakiejś organizacji społecznej, czyli co trzecia osoba spośród respondentów udziela się społecznie. Do żadnej organizacji nie należy 70,3% respondentów.

Dodatkowo określony został ogólnie charakter działalności danych organizacji, do których przynależą mieszkańcy.

Wykres 2. Rodzaj organizacji, do których należą mieszkańcy

Źródło: Raport z badań projektu „Decyduj albo giń! Projekt, który daje Ci wybór”

Organizacje, do których przynależą respondenci najczęściej, bo w 52,5%, mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców, w 7,5% mają za zadanie wymianę poglądów, opinii i wiedzy (chodzi tu przede wszystkim o organizacje edukacyjno-oświatowe), w 2,5% dążą do osiągnięcia i realizacji konkretnego celu, a aż 37,5% tych organizacji deklaruje inne cele niż wyżej wspomniane.

Na obszarze gminy działają ponadto organizacje o charakterze dobrowolnych zrzeszeń i stowarzyszeń, zajmujące się min. promocją gminy, rękodziełem czy popieraniem ekologii. Ich członkowie biorą zwykle aktywny udział w imprezach organizowanych na terenie gminy, np. angażują się w przygotowywanie regionalnych potraw i ich promocji.

Do zakresu ich działalności należy także promowanie dziedzictwa przodków i tradycji (wśród młodzieży i dzieci), ale również prezentowanie gminy i regionu na terenie całej Polski; wyszukiwanie twórców i pasjonatów danych dziedzin aktywności; promowanie turystyki i rekreacji. Zaliczyć można do tych organizacji Fundację „Zielony Piątek” o bardzo szeroko zakrojonej specyfice działalności, Stowarzyszenie Kobiet w Konarzewie, zajmujące się aktywizacją kobiet wiejskich, troską o młode pokolenie czy integracją wsi; Stowarzyszenie Janowice-Goślub, którego charakter działalności to przede wszystkim aktywizacja mieszkańców, promocja tradycji lokalnych i historycznych oraz promocja produktów lokalnych; Lokalna Grupa Działania POLCENTRUM, która zrzesza w obszarze swoich działań 6 okolicznych gmin, także zajmuje się wieloaspektowym rozwojem, promocją regionu, aż po szeroko zakrojone projekty, które dają możliwość pozyskiwania środków finansowych zainteresowanym mieszkańcom. Dalej, Towarzystwo Miłośników Piątku i Okolic, którego podstawowa działalność to propagowanie wiedzy regionalnej i walorów turystycznych oraz historycznych, organizowanie wycieczek, rajdów turystyczno-krajoznawczych, ale również promocja Piątku i Gminy, kultywowanie tradycji historyczno-narodowej czy ochrona świadectw historii Piątku i okolic. Dodatkowo organizacja ta publikuje materiały o historii i kulturze Piątku i okolic. Związek Kombatantów RP i b. Więźniów Politycznych, Koło Gminne, które zajmuje się między innymi promocją lokalnej historii; Polski Związek Wędkarski w Piątku, Związek Niewidomych i Niedowidzących oraz Związek Emerytów i Rencistów w Piątku, jako organizacja zrzeszająca wymienione w nazwie osoby z terenu gminy;

Oprócz organizacji mających charakter stowarzyszeń na terenie gminy Piątek działają także koła łowieckie „Czapla” oraz „Bażant”, które zajmują się zwłaszcza odstrzałem, ochroną i selekcją zwierzyny łownej oraz Łowicka Grupa Rybacka, która wspiera region promując inicjatywy gospodarcze i społeczne związane z sektorem rybackim.

Poza wyżej wymienionymi, na obszarze gminy działają dobrze zakorzenione, tradycyjnie mające znaczenie i zapisane w historii bardziej formalne organizacje zrzeszające strażaków – ochotników czy kobiety, które swoją aktywnością w środowisku przyczyniają się do ożywiania gminy. Są to ochotnicze straże pożarne OSP Piątek, OSP Balków, OSP Janków, OSP Goślub-Janowice, OSP Orenice, które dbają o bezpieczeństwo publiczne. Ich działalność, obok uczestniczenia w akcjach gaśniczych i prewencji przeciw-pożarowej, obejmuje obecnie ratownictwo medyczne i drogowe, udzielanie pomocy w czasie klęsk żywiołowych, a także ochronę mienia i szkolenia oraz działalność kulturalno-oświatową: propagowanie historii, utrzymywanie orkiestry strażackiej, pokazy ratownicze, zawody strażackie, organizowanie konkursów z zakresu wiedzy pożarniczej wśród dzieci i młodzieży.

Równie istotne są dla gminy nieformalne koła gospodyń wiejskich: KGW Goślub, KGW Janków, KGW Balków, KGW Piątek.

Na terenie gminy działa lokalny klub sportowy: LKS Malina, zajmujący się promocją kultury fizycznej, propagowanie aktywności sportowej wśród uczniów, rozwijanie aktywności i sprawności dzieci, działalność rekreacyjno-sportowa czy promowanie zdrowego stylu życia.

Ważnym osobowym składnikiem struktury społecznej gminy, a tym samym istotną częścią jej kapitału społecznego, są lokalni aktywiści i działacze, którzy zasłużyli się swoimi dokonaniem dla miejscowości i regionu, lub niekiedy dla całej Polski.

Z gminy Piątek pochodzą między innymi znane osoby jak:

- Mieczysław Nowicki - kolarz, były minister sportu,
- Stanisław Pieńkowski – wybitny fizyk,
- Michał Kasiński - były wojewoda łódzki, pracownik naukowy Uniwersytetu Łódzkiego
- Stanisław Wyganowski – zasłużony, pierwszy po przełomie politycznym prezydent Warszawy,
- Jan Łoskowski - współzałożyciel Ochotniczych Straży Pożarnych na terenie gminy,
- Franciszek Paprocki – polski historyk, archiwista, autor monografii „Piątek. Rzut oka na przeszłość miasta i jego stan obecny”, wydanej w 1937 r.

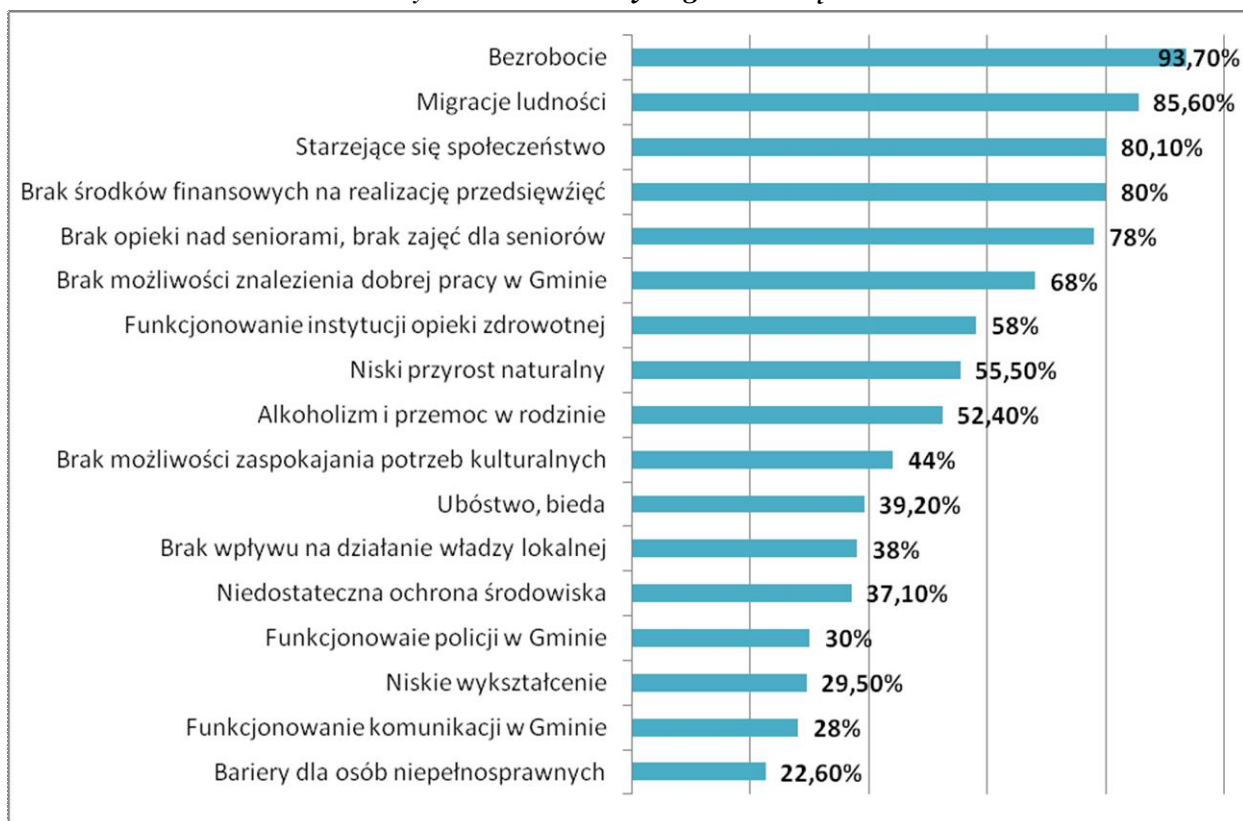
5. Główne problemy społeczne w gminie.

Na użytek tego opracowania przyjęto definicję „problemów społecznych” jako kwestii uznawanych przez znaczące grupy społeczne jako odstępstwa lub naruszanie przyjętych i uznawanych przez większość członków danej zbiorowości społecznych standardów, które w ich przekonaniu muszą być podtrzymywane, oraz jako wzory zachowań ludzkich lub warunków społecznych, które postrzegane są jako szkodliwe lub naruszające społeczny porządek. Z takiego pojmowania problemów społecznych wynika również, że odpowiednio zaprojektowane działania prewencyjne lub naprawcze mogą niwelować bądź w zupełności eliminować występowanie w danej społeczności poszczególnych problemów społecznych.

Z analizy materiału badawczego wytypowano najważniejsze problemy społeczne występujące w gminie.

Wykres 3. *Problemy w gminie Piątek*

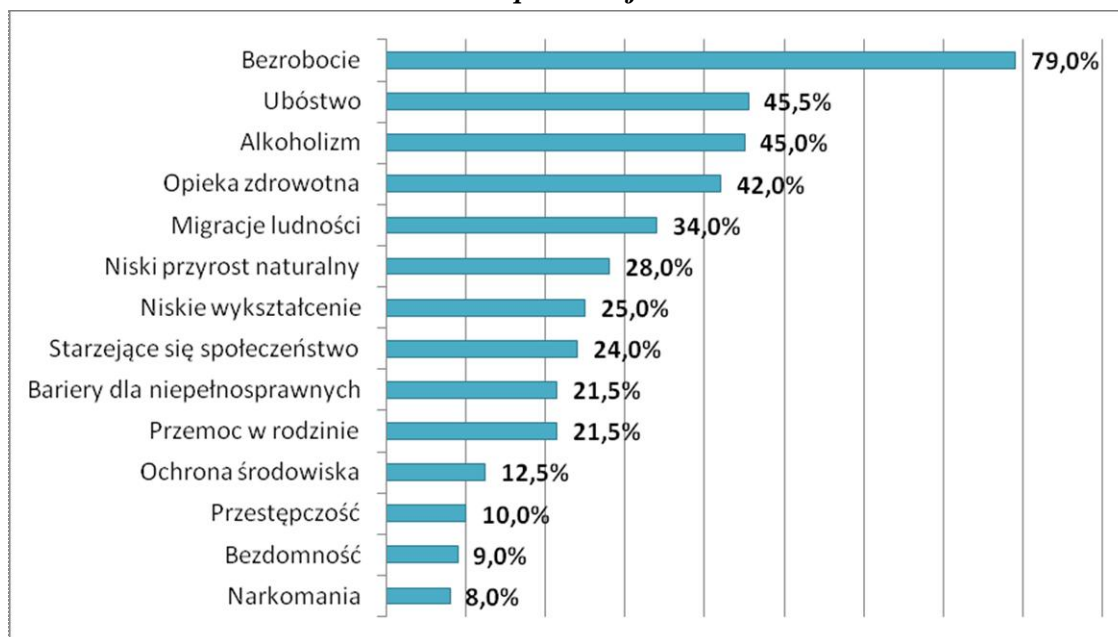
Źródło: Raport z badań projektu „Decyduj albo giń! Projekt, który daje Ci wybór”

Najważniejszym problemem społecznym gminy Piątek okazało się bezrobocie, aż 93,7% r. Na drugim miejscu umieszczono zmniejszanie się liczby mieszkańców, czyli migracje ludności poza gminę- 85,6%, na trzecim zaś starzenie się społeczeństwa -80,1%.

Równie wyraźnie zaznaczyły obecność takie problemy jak niezadawalający poziom opieki zdrowotnej (58%), niski przyrost naturalny (55,5%), alkoholizm narkomania i przemoc w rodzinie wśród mieszkańców (52,4%), ubóstwo i bieda (39,2%). Najmniej wskazywało na problemy takie jak niskie wykształcenie ludności (29,5%) czy istnienie barier dla osób niepełnosprawnych (22,6%). Niewielka liczba odpowiedzi wskazywała jako problem patologię społeczną: przestępczość, rozboje, złodziejstwo czy działania zorganizowanych grup przestępczych.

Drugie zestawienie zawiera przekonania na ten sam temat specyficznej grupy respondentów, jaką były osoby korzystające ze świadczeń Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Wykres 4. *Problemy społeczne wskazane przez klientów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej*

Źródło: Raport z badań projektu „Decyduj albo giń! Projekt, który daje Ci wybór”

Ponownie za najważniejszy problem gminy uznano bezrobocie – aż 79% spośród wszystkich badanych wskazało go jako główny, natomiast niemal dwukrotnie mniej sugerowało, że są to części patologii społecznej wśród ludności, odpowiednio 45,5 % - ubóstwo i 45 % - alkoholizm.

Inne obszary problemowe, które uwzględniono w strategii rozwiązywania problemów społecznych zostały podzielone na kilka grup pod względem rzeczowym i zakresowym.

Tabela 2. *Podział problemów pod względem obszarów życia społecznego/gospodarczego*

OBSZAR	PROBLEM
PROBLEMY BYTOWE	Bezrobocie
	Brak możliwości znalezienia dobrej pracy w gminie
	Ubóstwo, bieda
	Ubytek ludności i konieczność migracji w poszukiwaniu pracy
POZIOM ŻYCIA W GMINIE	Niedostateczna ochrona środowiska
	Brak wpływu na działanie władzy lokalnej
	Brak wsparcia władz lokalnych ze strony władz regionalnych i/lub centralnych
	Niski przyrost naturalny
	Brak środków finansowych na realizację przedsięwzięć

FUNKCJONOWANIE INSTYTUCJI I SŁUŻB GMINNYCH	Funkcjonowanie komunikacji na terenie gminy
	Funkcjonowanie policji w gminie
	Funkcjonowanie instytucji ochrony zdrowia w gminie
KULTURA/ROZRYWKA	Brak możliwości zaspokojenia potrzeb kulturalnych w gminie
	Brak opieki nad seniorami / brak oferty zajęć dla seniorów
RELACJE SPOŁECZNE WŚRÓD MIESZKAŃCÓW	Konflikty i nieporozumienia między mieszkańcami gminy

5.1. Bezrobocie i lokalny rynek pracy

Podstawowym problemem postrzeganym przez mieszkańców gminy Piątek jest szeroko rozumiane bezrobocie, na które składają się: brak możliwości znalezienia dobrej (dobrze opłacanej) stałej pracy, prac sezonowych na podstawie umów cywilno-prawnych (jak umowa zlecenie, umowa o dzieło a także brak pracy bez podpisanej umowy, czyli w tzw. szarej strefie).

Stopa bezrobocia rejestrowanego aktualna na koniec marca 2014 r. w Polsce wyniosła 13,5%, natomiast w województwie łódzkim 14,2%. W samym powiecie łęczyckim bezrobocie wynosiło nieco więcej, bo 15,7%, natomiast dane dla gminy Piątek zostały przedstawione w poniższych zestawieniach.

Tabela 3. Wybrane dane o rynku pracy w Piątku. - pracujący w 2012 r.

Wyszczególnienie	Pracujący		Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	Przemysł i budownictwo	Handel; naprawa pojazdów samochodowych transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia a informacja i komunikacja	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości oraz pozostałe usługi ^b
	ogółem	w tym kobiet				
Powiat łęczycki	7019	3752	100	2361	1492	3066
Łęczyca	4133	2447	#	1630	#	1698
Gminy wiejskie:						
Daszyna	220	116	#	83	#	95
Góra Świętej Małgorzaty	286	147	#	127	#	145
Grabów	313	215	#	#	117	173
Łęczyca	1082	313	20	192	414	456
Piątek	521	258	23	229	58	211
Świnice Warckie	283	169	6	#	#	194
Witonia	181	87	4	22	61	94

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; (bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie). b Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 5.

Źródło: GUS – Praca – Dochody ludności – Dane powiatowe 2013

Tabela 4. *Bezrobotni zarejestrowani wg płci w 2012 r.*

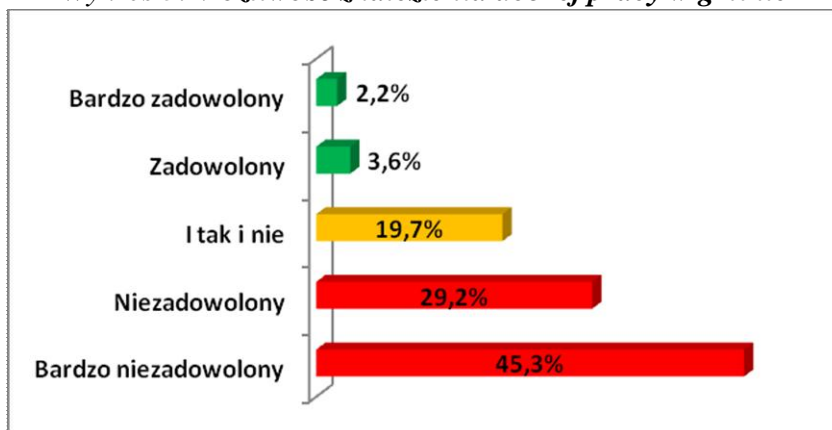
WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Powiat łęczycki	3313	1681	1632
Łęczyca	1127	558	569
Gminy wiejskie:			
Daszyna	296	138	158
Góra Świętej Małgorzaty	195	95	100
Grabów	371	214	157
Łęczyca	504	234	270
Piątek	323	177	146
Świnice Warckie	294	167	127
Witonia	203	98	105

Źródło: Dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Niezbędne są działania mające na celu wspieranie przedsiębiorczości, w tym zwłaszcza rozwijającej się coraz dynamiczniej w skali kraju i mającej wszelkie szanse przyjąć się także w Piątku przedsiębiorczości społecznej. Dotychczasowy poziom działań instytucjonalnych jest niewystarczający, o czym wyraźnie świadczą słabe wyniki pozarolniczej aktywności gospodarczej w gminie. Tym bardziej obszar ten wymaga poprawy.

Jeśli nadrzędnym celem strategii całego województwa łódzkiego, w tym także powiatu łęczyckiego, jest trwały i zrównoważony rozwój oparty na optymalnym i efektywnym wykorzystaniu wewnętrznych potencjałów rozwojowych regionu w zgodzie z uwarunkowaniami zewnętrznymi, to silna i nowoczesna gospodarka oraz atrakcyjny rynek pracy są niezbędne dla zahamowania i odwrócenia niekorzystnych trendów demograficznych. Przekształceniom w sferze gospodarczej towarzyszyć będą zmiany w sferze społecznej. Nastąpi rozwój kapitału społecznego i wzrost poczucia tożsamości regionalnej, mieszkańcy wszystkich jednostek współtworzących województwo będą mogli stanowić aktywne społeczeństwo obywatelskie. Zachodzące wówczas zmiany społeczno-gospodarcze mogą wpłynąć na zmniejszenie nierówności społecznych. Region łódzki jako całość może stać się miejscem przyjaznym i atrakcyjnym do życia. Nastąpi wówczas rozwój sfery usług publicznych, poprawa stanu środowiska, zrealizowany zostanie sprawny system powiązań transportowych i infrastrukturalnych. Przekształcenia w sferze gospodarczej i społecznej przyczynią się także do prężnego, wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich. Gmina Piątek i jej mieszkańcy mogą upatrywać w tym strumieniu przemian własnej szansy rozwojowej, w tym także na jeszcze lepszą integrację społeczną i zawodową.

Wykres 5. *Możliwość znalezienia dobrej pracy w gminie*

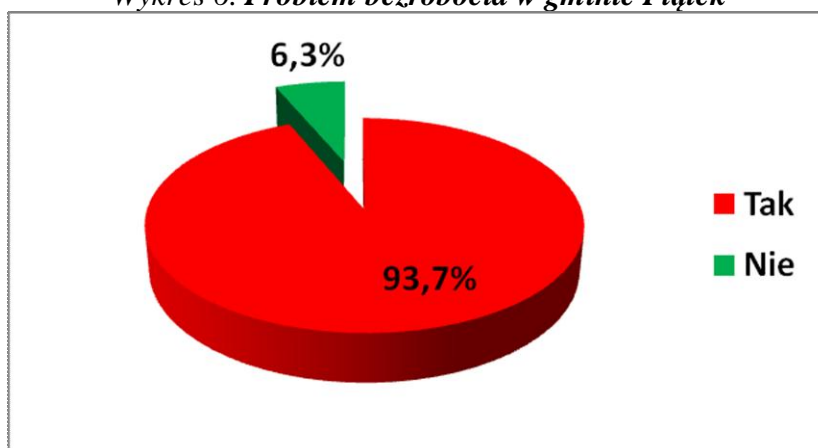

Źródło: Raport z badań projektu „Decyduj albo giń! Projekt, który daje Ci wybór”

Aż 74,5 % respondentów nie widzi możliwości znalezienia dobrej (satisfakcjonującej) pracy na terenie gminy.

Bezrobocie jest także główną troską mieszkańców Piątku i gminy (93,7% wskazań). Dane te, jakkolwiek dotyczą problemu wykraczającego obiektywnie poza kompetencje gminne, są alarmujące i świadczą o tym, że istnieje bezwzględna konieczność podejmowania wszelkich działań organizacyjnych, szkoleniowych czy warsztatowych oraz wspieranie rozwoju samozatrudnienia i „małej przedsiębiorczości” (na przykład wspomaganie rozwoju działalności w kierunku pozarolniczym). Są to zarazem priorytety, jakie muszą zostać uwzględnione w planach rozwojowych gminy i wszelkich strategiach na przyszłe lata.

Wykres 6. *Problem bezrobocia w gminie Piątek*

Źródło: Raport z badań projektu „Decyduj albo giń! Projekt, który daje Ci wybór”

Małe gospodarstwa rolne, które przeważają na terenie gminy, nie są w stanie zatrudnić większej ilości osób, co wpływa na utrzymywanie się tzw. ukrytego bezrobocia, jakie dotyczy głównie dzieci rolników. Młode osoby poszukujące na rynku pracy zatrudnienia wyjeżdżają z gminy nie tylko w celu jego znalezienia, ale także możliwości osobistego rozwoju.

Nadrzędnym problemem w tej sytuacji jest brak dostatecznego wsparcia trwałej integracji na rynku pracy zwłaszcza ludzi młodych, w szczególności biernych zawodowo i edukacyjnie, w tym szczególnie młodych ludzi zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wywodzących się ze środowisk marginalizowanych.

W tej sytuacji niezbędne wydaje się być także organizowanie doraźnych form przeciwdziałania bezrobociu, w które muszą być czynnie zaangażowane, stosownie do podziału kompetencji, Powiatowy Urząd Pracy, Urząd Gminy oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

5.2. Odpływ i migracje ludności

Problemem wskazywanym w gminie jako drugi w kolejności pośród mających wpływ na jej rozwój, jest ruch ludności, na który składają się zarówno odpływ, czyli migracje stałe poza gminę, jak i migracje wahadłowe – oznaczające codzienne wyjazdy do pracy poza teren gminy.

Tabela 5. Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały w 2012 r.

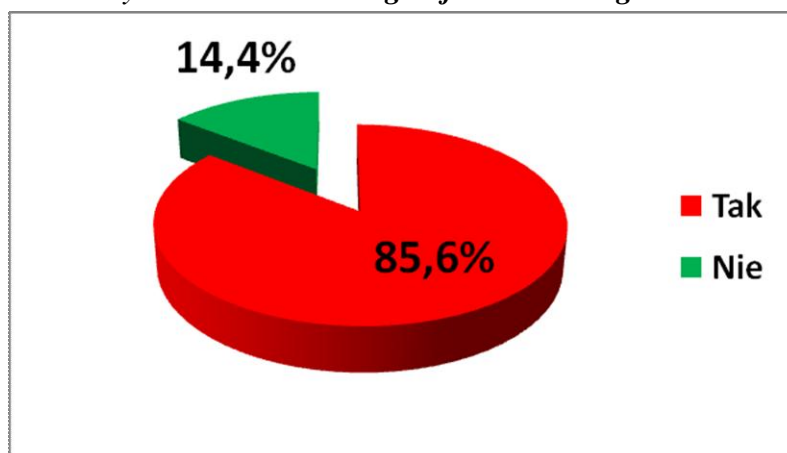
WYSZCZEGÓLNIENIE Powiaty	Napływ ^a			Odpływ ^b			Saldo migracji		Ogólne saldo migracji na 1000 ludności
	ogółem	W tym		ogółem	W tym		ogółem	w tym zagranicznych	
		z miast	z zagranicy		do miast	za granicę			
kutnowski	940	482	9	1229	715	31	-289	-22	-2,9
łęczycki	484	264	4	599	327	5	-115	-1	-2,2
łowicki	591	280	11	759	371	21	-168	-10	-2,1
rawski	372	203	4	456	243	9	-84	-5	-1,7
skierniewicki	419	271	4	379	200	1	40	3	1

a Zameldowania b Wymeldowania.

Źródło: GUS – Ludność – Dane powiatowe, 2013

Sytuację w gminie Piątek pod względem ruchu ludności przedstawia między innymi poniższy wykres, skonstruowany na podstawie opinii mieszkańców oraz wykresy oparte na analizie danych wykonanych przez GUS.

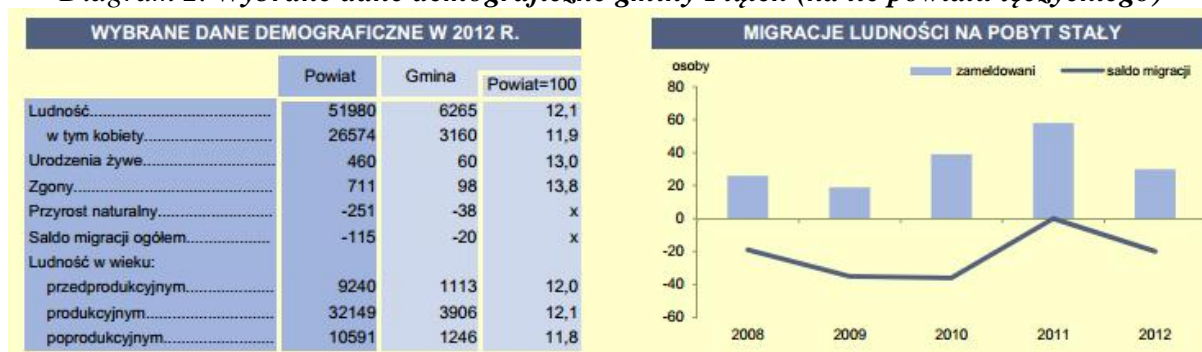
Wykres 7. Problem migracji ludności w gminie

Źródło: Raport z badań projektu „Decyduj albo giń! Projekt, który daje Ci wybór”

Migracja (a ściślej: emigracja) ludności jest wskazywana przez 86% mieszkańców jako istotny problem. Niezbędne w tej sytuacji są wszelkie działania mające za zadanie zatrzymanie jak największej liczby osób (czyli zahamowanie odpływu, np. poprzez tworzenie nowych miejsc pracy, stwarzanie możliwości rozwoju, itd.) oraz przyciągnięcie jak największej liczby ludności napływowej (np. poprzez promocję walorów gminy) oraz ograniczenie odpływu ludności poza granice gminy.

Diagram 2. Wybrane dane demograficzne gminy Piątek (na tle powiatu łęczyckiego)

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2013

Powyższe, bardziej zobjektywizowane dane potwierdzają jedynie tendencję dostrzeżoną wyraźnie przez respondentów jako problematyczną. Mieszkańcy migrują poza granice gminy na pobyt stały np. w poszukiwaniu pracy, co jest odzwierciedleniem trendu na poziomie lokalnym (wojewódzkim) jak i ponadlokalnym (krajowym).

Tabela 6. Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały – woj. Łódzkie, 2012 r.

Wiek		Napływ ^a			Odpływ ^b			Saldo migracji		
		ogółem	mężczyźni	kobiety	Ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	Kobiety
Ogółem	2005	23869	11257	12612	25433	11880	13553	-1564	-623	-941
	2010	22572	10425	12147	24329	11126	13203	-1757	-701	-1056
	2011	22693	10411	12282	24537	11173	13364	-1844	-762	-1082
	2012	21415	9891	11524	23058	10509	12549	-1643	-618	-1025
0– 4 lata		2333	1192	1141	2419	1228	1191	-86	-36	-50
5– 9		1436	728	708	1490	754	736	-54	-26	-28
10–14		874	456	418	895	455	440	-21	1	-22
15–19		907	419	488	930	421	509	-23	-2	-21
20–24		1983	581	1402	2050	594	1456	-67	-13	-54
25–29		4092	1624	2468	4641	1819	2822	-549	-195	-354
30–34		2873	1364	1509	3345	1579	1766	-472	-215	-257
35–39		1984	1034	950	2175	1115	1060	-191	-81	-110
40–44		1062	590	472	1135	648	487	-73	-58	-15
45–49		752	392	360	784	406	378	-32	-14	-18
50–54		754	410	344	770	400	370	-16	10	-26
55–59		758	388	370	754	379	375	4	9	-5
60–64		608	316	292	600	315	285	8	1	7
65 lat i więcej		999	397	602	1070	396	674	-71	1	-72

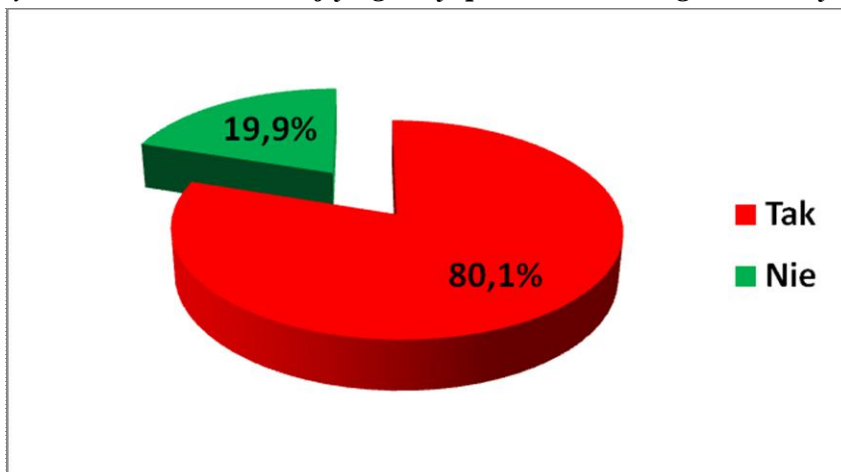
a Zameldowania. b Wymeldowania.

Źródło: GUS – Ludność – Dane wojewódzkie 2013

5.3. Starzenie się społeczeństwa i niski przyrost naturalny

Trzecim w kolejności pod względem wagi problemem w opinii respondentów jest demograficzne starzenie się społeczeństwa gminy i związane z tym, równie istotne z punktu widzenia jakości życia seniorów kwestie, jak np. brak odpowiedniej opieki nad osobami starszymi czy brak zajęć dodatkowych dla seniorów, np. sportowych.

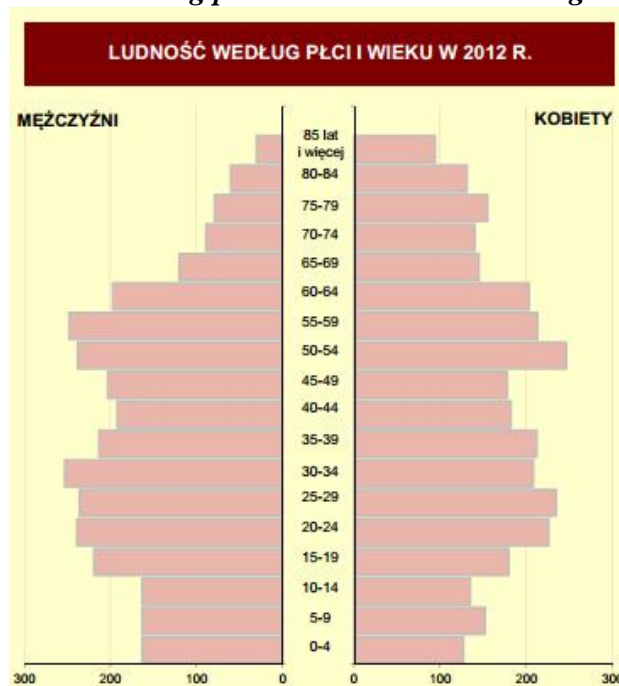
Wykres 8. *Problem starzejącego się społeczeństwa w gminie Piątek*

Źródło: Raport z badań projektu „Decyduj albo giń! Projekt, który daje Ci wybór”

Problem występuje i jest niepokojący - aż 80% badanych potwierdziło, że w gminie ma on duży wymiar, który również odnosi się do sytuacji w całym regionie.

Diagram 3. *Ludność wg płci i wieku w 2012 roku – gmina Piątek*

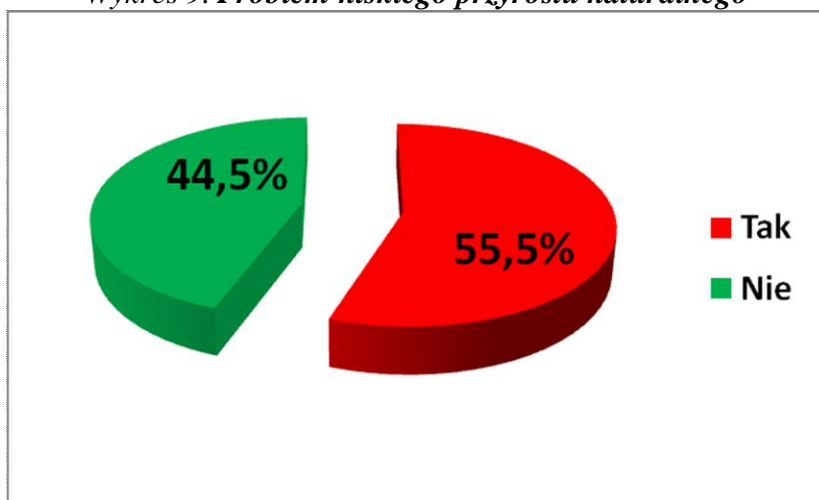

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2013

Tendencja rozszerzania się kategorii „utrzymywanych” (emerytów i rencistów) i zmniejszania kategorii „utrzymujących” (pracujących), dostrzegalna w całej Polsce i Europie. W narastaniu wagi tego problemu, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom ludzi, należy podejmować już obecnie działania, które pozwolą lepiej wykorzystać możliwości Gminnego Ośrodka Kultury do potrzeb seniorów. Trzeba także rozwijać, w miarę możliwości, inne formy pomocy seniorom zmierzające do zapewnienia im różnych form opieki i wsparcia poprzez pomoc sąsiedzka i grupy samopomocowe. Kolejnym poważnym problemem naszej gminy jest ujemny przyrost naturalny, co obrazuje poniższy wykres.

Wykres 9. *Problem niskiego przyrostu naturalnego*

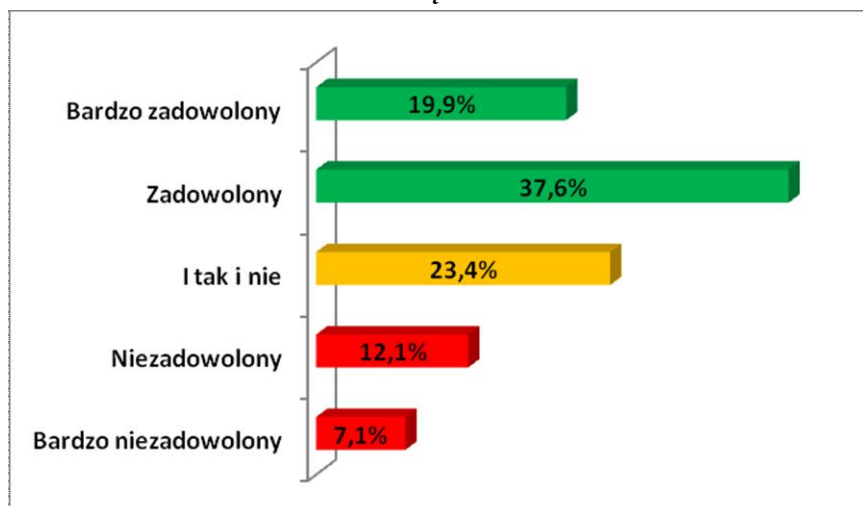
Źródło: Raport z badań projektu „Decyduj albo giń! Projekt, który daje Ci wybór”

Dostrzegany i niepokojący jest niski przyrost naturalny w gminie .

5.4. Edukacja i wykształcenie ludności

Instytucje oświatowo-edukacyjne działające na terenie gminy Piątek funkcjonują w sposób spełniający ich wymagania i nie stwarzają problemów. Ich działalność wpływa pozytywnie na jakość życia mieszkańców (głównie dzieci i młodzieży), korzystających z oferty tych placówek.

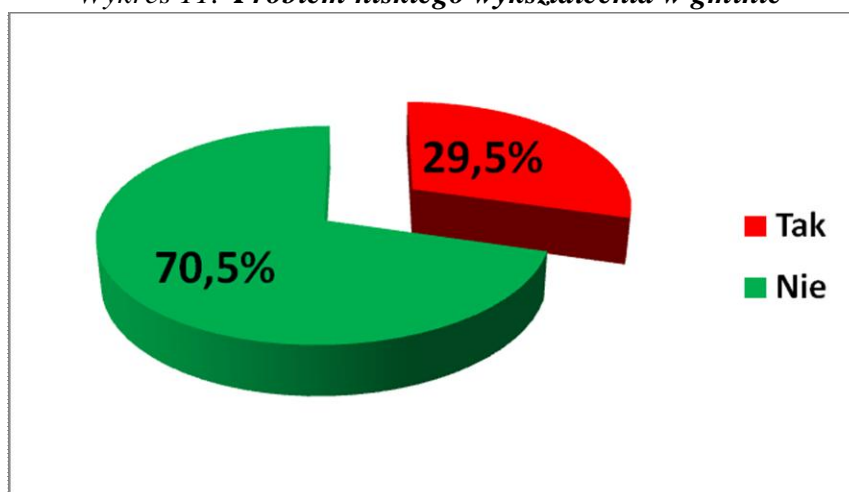
Wykres 10. *Ocena funkcjonowania instytucji oświatowo-edukacyjnych na terenie gminy Piątek*

Źródło: Raport z badań projektu „Decyduj albo giń! Projekt, który daje Ci wybór”

Z funkcjonowania instytucji oświatowo-edukacyjnych zadowolonych jest aż 37,6% respondentów, bardzo zadowolonych jest 19,9%, co daje łącznie 57,5% osób usatysfakcjonowanych, niezadowolonych jest 19,2% mieszkańców.

Wykres 11. *Problem niskiego wykształcenia w gminie*

Źródło: Raport z badań projektu „Decyduj albo giń! Projekt, który daje Ci wybór”

Tylko 29,5% badanych uważało, że w gminie Piątek to niskie wykształcenie stanowi problem, natomiast 70,5% określiło, iż nie wpływa istotnie na rozwój gminy.

Tabela 7. Wykształcenie ludności*

Lp.	Grupy osób	Poziom wykształcenia									
		Wyższe		Policealne		Średnie		Zasadnicze zawodowe		Podstawowe	
		Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%
1	Mężczyźni	97	3,5	16	0,5	514	18,5	588	21,2	1546	55,9
2	Kobiety	128	4,3	72	3,5	696	23	316	11	1705	58,3
3	Ogółem	225	4	88	1,6	1210	21	904	15,9	3251	57

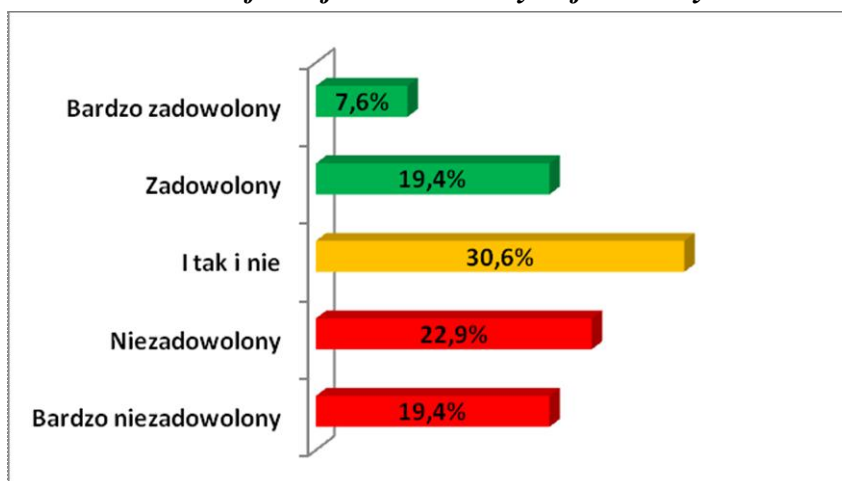
Źródło: GUS – Narodowy Spis Ludności 2005*

*Nie znaleziono nowszych opracowań dotyczących poziomu wykształcenia mieszkańców gminy Piątek dlatego rozkład tej cechy przedstawione są na podstawie wyników Narodowego Spisu Ludności z 2005 roku.

5.5. Funkcjonowanie systemu opieki zdrowotnej

Obszar mający istotny wpływ na ogólną jakość życia to funkcjonowanie miejscowego systemu opieki zdrowotnej.

Wykres 12. Zadowanie z funkcjonowania instytucji ochrony zdrowia w gminie.

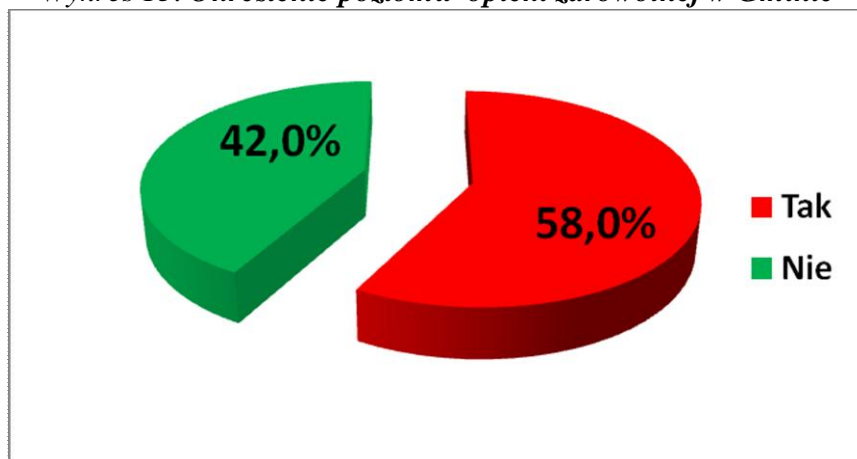

Źródło: Raport z badań projektu „Decyduj albo giń! Projekt, który daje Ci wybór”

Niemal 43% respondentów wskazało niezadowolenie z funkcjonowania instytucji ochrony zdrowia, 31% było niezdecydowanych, razem 74% osób, które nie wyrażają pozytywnej opinii na temat danego obszaru.

Dane te należy potraktować jako alarmujące i uznać za obszar, który należy koniecznie uwzględnić przy planowaniu działań reorganizacyjnych w gminie na przyszłe lata.

Wykres 13. Określenie poziomu opieki zdrowotnej w Gminie

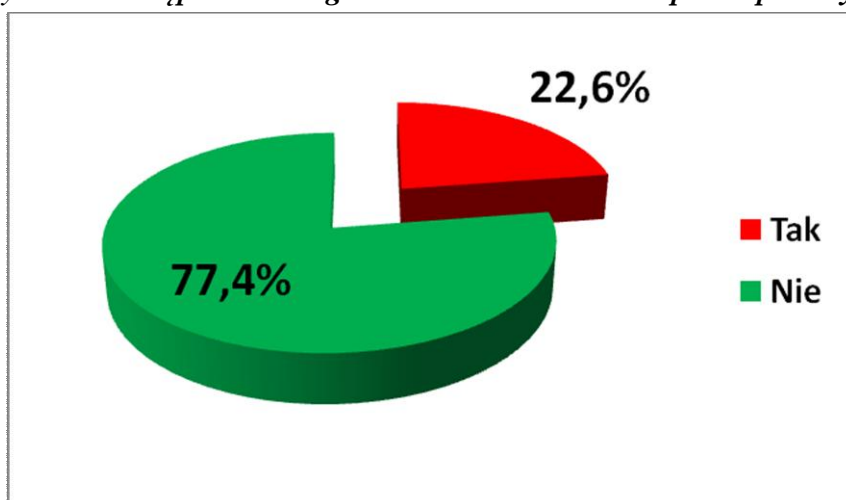
Źródło: Raport z badań projektu „Decyduj albo giń! Projekt, który daje Ci wybór”

Funkcjonowanie systemu ochrony zdrowia nie zaspokaja potrzeb mieszkańców, podobnie jak nie odpowiada im poziom usług w sferze opieki zdrowotnej; 58% osób stwierdza niski poziom tych usług.

5.6. Sytuacja osób niepełnosprawnych

Problem starzejącego się społeczeństwa jest nierozzerwalnie powiązany z sytuacją osób niepełnosprawnych, emerytów oraz rencistów. Ważnym elementem jest dostosowanie wszelkiego rodzaju lokalnej infrastruktury pod kątem korzystania z niej przez właśnie takie osoby. Badanie określiło czy bariery dla osób niepełnosprawnych są problemem w gminie Piątek.

Wykres 14 Wstępowanie w gminie barier dla osób niepełnosprawnych

Źródło: Raport z badań projektu „Decyduj albo giń! Projekt, który daje Ci wybór”

Tylko 22,6% mieszkańców uznaje bariery dla osób niepełnosprawnych za problem gminy. Można przypuszczać, że pełnosprawne osoby nie postrzegają tego jako problemu,

ponieważ się z nim nie stykają. Jednakże instytucje gminne nie zapewniają zajęć, które zaspokoiliłyby potrzeby szerokiej grupy osób niepełnosprawnych w każdej formie niepełnosprawności, poczynając od upośledzonych intelektualnie poprzez niedowidzących i niedosłyszących a kończąc na niepełnosprawnych fizycznie.

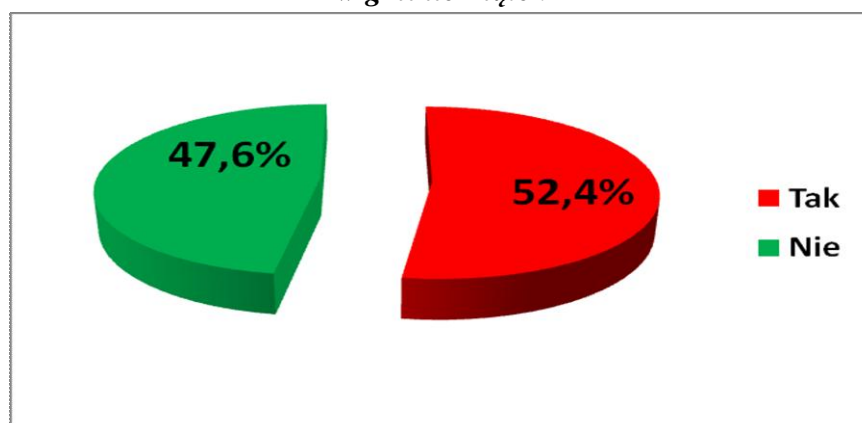
5.7. Wykluczenie społeczne, uzależnienia i przemoc w rodzinie

Wykluczenie społeczne oznacza sytuację uniemożliwiająca lub znacznie utrudniająca jednostce lub grupie pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej, zdobywanie dochodów w godny sposób.

Wykluczeniem społecznym najbardziej zagrożeni są: bezrobotni, rodziny wielodzietne, rodzice samotnie wychowujący dzieci, osoby niepełnosprawne, osoby chore psychicznie, osoby starsze, uzależnieni, bezdomni, osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych, ofiary patologii życia rodzinnego, dzieci i młodzież ze środowisk zaniedbanych oraz wychowujące się poza rodziną a także osoby będące imigrantami oraz członkowie mniejszości narodowych.

Ten drastyczny problem społeczny nie dotyczy prawie gminy Piątek; przynajmniej nie stwierdzono jego występowania wśród wskazywanych zagrożeń. Natomiast każda gmina doświadcza problemów związanych bezpośrednio z dysfunkcjami wśród zbiorowości mieszkańców, zwłaszcza na obszarze życia rodzin. Pod tym względem gmina Piątek nie różni się od innych. Poza negatywnymi relacjami interpersonalnymi w rodzinach odnotowano problemy alkoholowe i nierzadko wynikające z tego tytułu sytuacje pojawiania się tam przemocy. Stopień występowania tego rodzaju problemów w gminie Piątek przedstawia poniższy wykres.

Wykres 15. *Skumulowane występowanie alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie w gminie Piątek*

Źródło: Raport z badań projektu "Decyduj albo giń! Projekt, który daje Ci wybór"

W kwestii alkoholizmu, narkomanii czy przemocy w rodzinie jako problemu społecznego zdania wśród respondentów są podzielone. U części z nich można nawet domyślać się aprobaty dla umiarkowanego spożywania alkoholu.

W środowisku wiejskim problemy nadużywania alkoholu lub doświadczania przemocy w rodzinie niechętnie zgłaszane są odpowiednim służbom. Wiarygodny jest stosunek do narkomanii, która w tym środowisku nie stanowi problemu. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej monitoruje i rejestruje przypadki występowania patologii na terenie gminy.

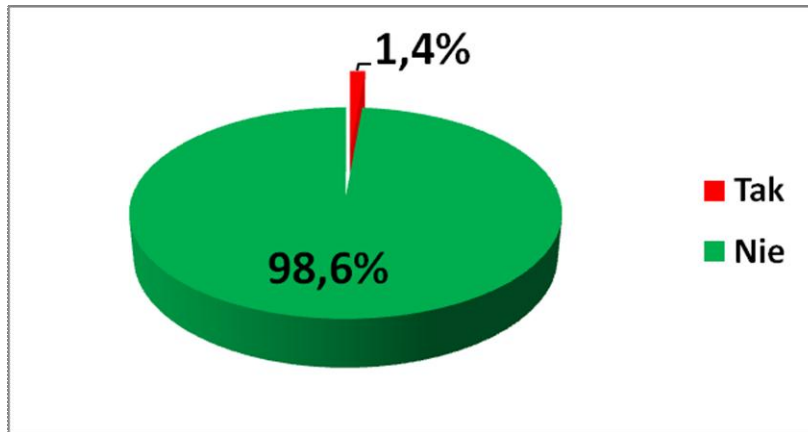
Przy Gminie Piątek działa również Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; w 2013 r. odbyło się 7 posiedzeń komisji. W tym samym roku przeprowadzono 14 rozmów z osobami z problemem alkoholowym i skierowano 8 wniosków do sądu o zastosowanie leczenia. W przeprowadzonej na terenie gminy kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł” i „Odpowiedzialny kierowca” wzięły udział Szkoła Podstawowa w Piątku i Szkoła Podstawowa w Czernikowie oraz Gimnazjum w Piątku. W ramach realizacji Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadzone zostały zajęcia edukacyjno-prewencyjne, a wśród nich Workcamp – międzynarodowy projekt wolontariacki zorganizowany przez Stowarzyszenie „Jeden Świat”, w którym udział wzięło 30 dzieci. W widowisku o charakterze edukacyjno-wychowawczym z zakresu problematyki alkoholowej uczestniczyło 40 uczniów ze Szkoły Podstawowej w Piątku. Przeprowadzono też warsztaty profilaktyczne dla uczniów z gimnazjum w Piątku, w zakresie przeciwdziałania narkomanii. Rozdano 40 paczek świątecznych. Zorganizowano Gminny Dzień Sportu Szkolnego w Szkole Podstawowej w Czernikowie w ramach realizacji kampanii ZTU, „Wesołe wakacje z GOK”, z których skorzystało 24 dzieci, wypoczynek w Karwii dla 30 uczniów ze SP w Czernikowie i SP w Piątku.

W ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie w 2011 roku powołany został Zespół Interdyscyplinary. W kwestii przemocy domowej założono 13 niebieskich kart, liczba interwencji dotyczących przemocy wyniosła 18, a wglądów w sytuację rodzin przez sąd – 6. Do GKRPA skierowano 4 wnioski o podjęcie działań w celu leczenia odwykowego. Skierowane zostały 2 wnioski o wszczęcie postępowania do prokuratury. Rejestr GOPS obejmuje także grupy szczególnej interwencji, do których zaliczono w 2013 r. przypadki 12 kobiet doświadczających przemocy oraz 1 mężczyzny. Zarejestrowano 13 sprawców przemocy. Nie odnotowano przypadków doznawania przemocy wśród dzieci, jednak 11 z nich było bezpośrednimi świadkami przemocy. W zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie przeszkolono 16 osób, przedstawicieli policji, członków zespołu interdyscyplinarnego, kuratora.

5.8.Przestępczość

Gmina Piątek w opinii mieszkańców uznawana jest za miejsce bezpieczne, na obszarze którego nie prowadzą działalności żadne zorganizowane grupy przestępcze.

Wykres 16. *Przestępczość i działalność zorganizowanych grup przestępczych na terenie gminy*

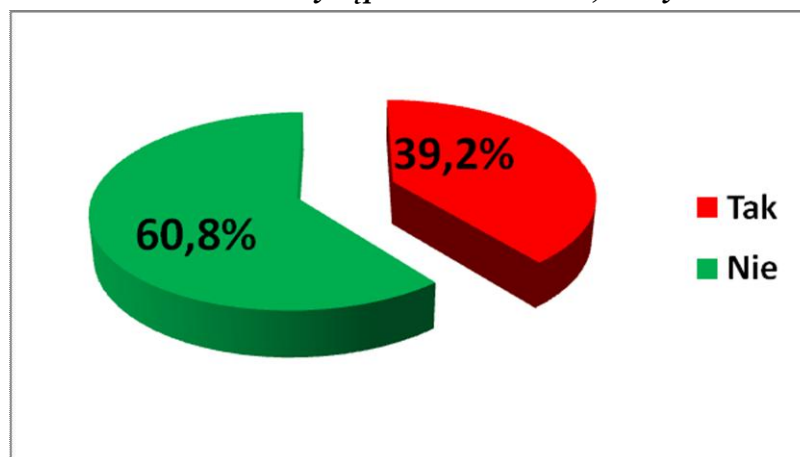
Źródło: Raport z badań projektu „Decyduj albo giń! Projekt, który daje Ci wybór”

Statystyki policyjne za 2013 r. dla powiatu łęczyckiego odnotowały stosunkowo dużą liczbę wypadków i kolizji drogowych (74 kolizje na drodze nr 703 Porczyny-Łowicz, w tym 15 osób rannych oraz 49 kolizji na autostradzie). Ze statystyk tych wynika, że powiat łęczycki jako całość jest wciąż jednym z najbezpieczniejszych w województwie łódzkim (jednakże statystyki te nie obejmują tzw. drobnej przestępczości, zwłaszcza przeciwko mieniu). Na tym tle nie powinno dziwić, że aż 98,6% mieszkańców uważa, że w gminie nie występuje zagrożenie przestępczością.

5.9.Ubóstwo i bezdomność

W gminie Piątek, podobnie jak w każdej ludzkiej zbiorowości, mamy do czynienia z nierównościami społecznymi. Stosunek do tych problemów – traktowanych łącznie jako skumulowane ubóstwo, bieda i bezdomność, obrazuje poniższy diagram.

Wykres 17. Skumulowane występowanie ubóstwa, biedy i bezdomności

Źródło: Raport z badań projektu „Decyduj albo giń! Projekt, który daje Ci wybór”

Mniej niż połowa badanych dostrzega kwestię ubóstwa jako problemu występującego w gminie. Niezależnie od opinii na ten temat (uwzględniając fakt, że odmienne jest postrzeganie nierówności i ich faktyczne występowanie), w każdych warunkach należy definiować ubóstwo jako problem społeczny, któremu należy instytucjonalnie przeciwdziałać. Instytucją, która odpowiedzialna jest za te właśnie działania jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Poniżej przedstawiono opisowe zestawienie rodzajów świadczeń z tytułu pomocy społecznej w 2013 r. i ich odbiorców. Liczba osób korzystających ze świadczeń bez względu na rodzaj, formę i źródło finansowania wyniosła 333 osoby (232 rodziny). Kwota świadczeń wyniosła 387.591 zł. Wypłacane były także zasiłki stałe, a liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie to 16 osób w łącznej kwocie – 80.151 zł (z budżetu wojewody). Dodatkowo wypłacono także zasiłki okresowe, którymi objęto 72 osoby na łączną kwotę 74.809 zł oraz zasiłki celowe, którymi objęto 187 osób (175 rodzin) w kwocie 97.397 zł; w tym specjalne celowe – 77 osób (75 rodzin) - 27.304 zł

Osoby, które korzystały z dożywiania w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” to 161 osób, na którą wydano kwotę 66.579 zł. W ramach dożywiania poza posiłkiem udzielana była pomoc w formie zasiłków pieniężnych na zakup żywności i produktów żywnościowych.

GOPS świadczył także usługi opiekuńcze; w 2013 r. objętych nimi było 11 osób, zaś przeznaczona na to działanie kwota to 76.220 zł. Usługi były realizowane przez zatrudnione etatowo 2 opiekunki. Dodatkowo należy uwzględnić także inne formy pomocy jak np. praca socjalna – 300 osób, kontrakty socjalne – 25 osób, Domy Pomocy Społecznej – liczba osób 9, wartość pomocy – 148.930 zł (ta kwota nie jest wliczana w koszt udzielonych świadczeń), wypłata świadczenia za zdarzenie losowe (powódź): 7 osób na kwotę 16.800 zł (pochodząca z budżetu wojewody), sprawienie pogrzebu – 1 osoba, 2620 zł oraz dodatki

mieszkańców: 28 rodzin, którym udzielono pomocy na kwotę 57.571.62 zł. Dalej stypendia szkolne udzielone 155 uczniom i zasiłek szkolny dla 1 osoby. Całkowity koszt tych zadań wyniósł 112.505.00 zł (przy czym z dotacji pochodziło 89.955 zł, a ze środków własnych 22.550.00 zł).

Wśród tytułów przyznawania pomocy największa liczba dotyczyła bezrobocia (131 rodzin otrzymało z tego tytułu pomoc), następnie ubóstwa – 82 rodziny, oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – 70 (w tym: rodziny niepełne – 47 i rodziny wielodzietne – 14), z kolei długotrwałej lub ciężkiej choroby – 67, alkoholizmu – 23, potrzeb ochrony macierzyństwa – 23, bezdomności – 5, przemocy w rodzinie – 2, trudności w przystosowaniu się po zwolnieniu z zakładu karnego – 2 oraz zdarzenie losowe – 1. Wśród typów rodzin objętych pomocą socjalną, których ogółem było 241, w tym: rodzin z dziećmi – 89, o liczbie dzieci 1 – 31, o liczbie dzieci 2 – 32, o liczbie dzieci 3 – 15, o liczbie dzieci 4 – 8, o liczbie dzieci 5 – 1), rodziny niepełne – 16, rodziny emerytów i rencistów – 48.

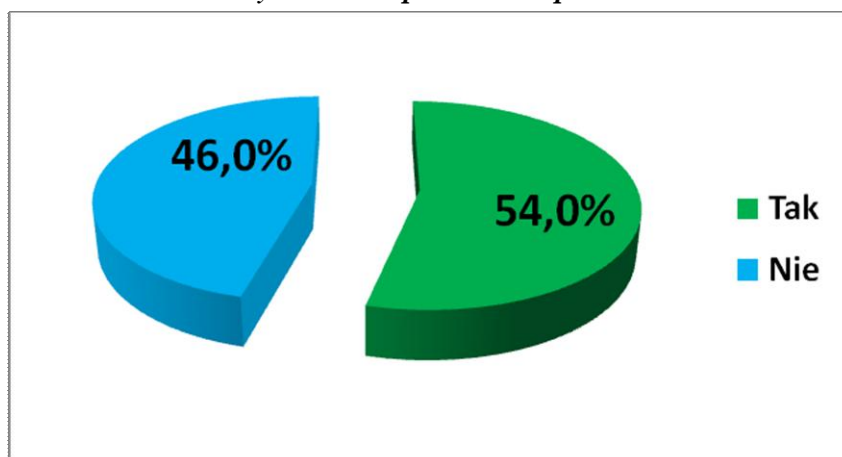
W GOPS przez okres 2 miesięcy zatrudniony był asystent rodziny zajmujący się 6 rodzinami. Środki pieniężne na ten cel otrzymano w ramach „Resortowego programu wspierania rodziny i pieczy zastępczej na rok 2013.”

W latach 2008-2013 realizowany był projekt systemowy „Żyć inaczej, z centrum Polski do Unii”. W ramach tego projektu szkolenia zawodowe ukończyło 117 osób; w projekcie zatrudniony 1 pracownik socjalny, a okresowo 2 pracowników. Ogółem wydatki na realizację tego projektu wyniosły: z dotacji – 712.524.59 zł, wkładu własnego było 10,5%) – 83.692.27 zł. Z kolei uwzględnić trzeba dane dotyczące świadczeń rodzinnych. Łącznie pomoc w postaci zasiłku rodzinnego i dodatków otrzymało – 615 osób, a kwota wypłaconych świadczeń wyniosła 1.345.402.95 zł, w tym zasiłek rodzinny przyznano 360 rodzinom, dodatki z tytułu opieki nad dzieckiem w ramach korzystania z urlopu wychowawczego otrzymało 9 osób; dodatek z tytułu urodzenia dziecka – 28; dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego – 426; dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania – 123; dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 97; zasiłek pielęgnacyjny – 92; świadczenia pielęgnacyjne – 27; dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego – 18 oraz jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka -56. GOPS w ramach funduszu alimentacyjnego wypłacił świadczenia z funduszu 22 osobom na łączną kwotę 124.337.10 zł.

5.10.Sport i aktywność fizyczna

Mieszkańcy gminy Piątek są zbiorowością niestroniącą od różnych form aktywności fizycznej; potwierdzają to poniższe dane.

Wykres 18. *Uprawianie sportu*

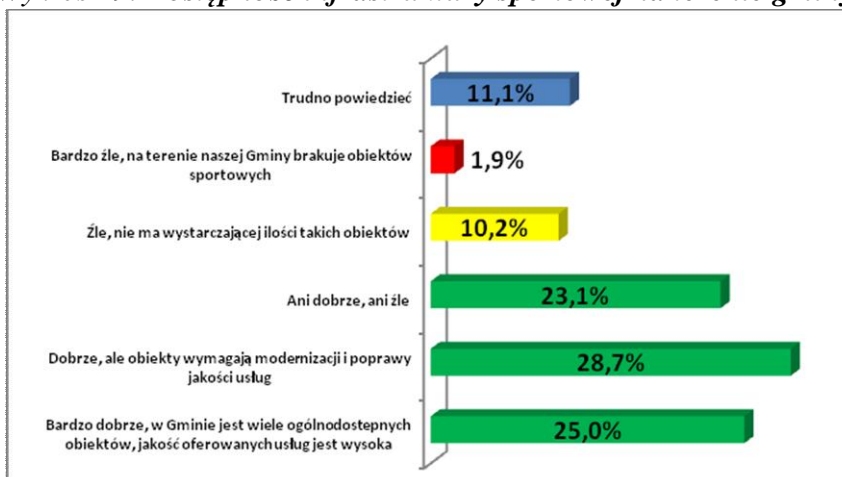

Źródło: Raport z badań projektu „Decyduj albo giń! Projekt, który daje Ci wybór”

Aż 54% mieszkańców gminy jest aktywna fizycznie. Formy tej aktywności są zróżnicowane, począwszy od jazdy na rowerze, gier zespołowych poprzez *nordic walking* i wiele innych form, których częstotliwość jest także różna i waha się od 1 dnia w tygodniu poświęconego na sport, po bardzo intensywne formy spędzania wolnego czasu. Zdecydowanie jednak jest to czynnik istotny w życiu gminy i samej społeczności lokalnej.

Gmina Piątek jest także dobrze wyposażona w różnego rodzaju obiekty sportowe, których stan może być także określany jako dobry. Poniższe dane przedstawiają opinie mieszkańców dotyczące lokalnej bazy sportowej.

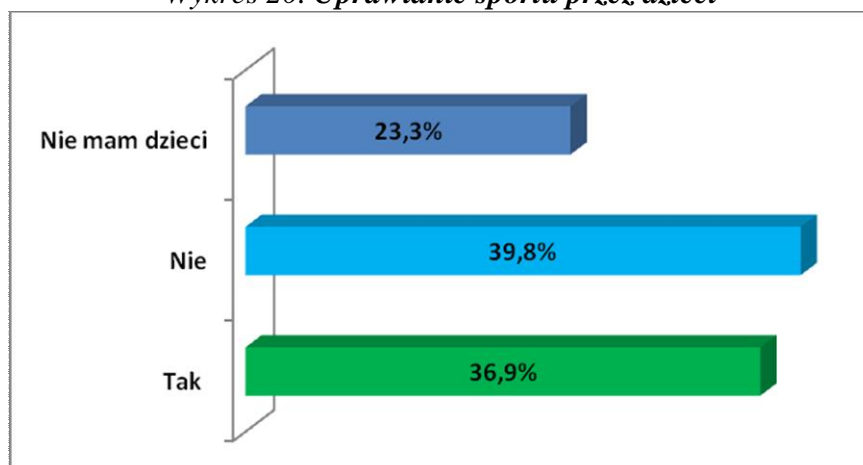
Wykres 19. *Dostępność infrastruktury sportowej na terenie gminy.*

Źródło: Raport z badań projektu „Decyduj albo giń! Projekt, który daje Ci wybór”

Dostępność pomieszczeń/urządzeń/usług związanych z możliwością uprawiania sportu na bardzo dobrą oceniło 25% mieszkańców, dobrze z zastrzeżeniem potrzeby modernizacji i poprawy usług oceniło 28,7%; źle i bardzo źle oceniło 12,1% badanych.

Wykres 20. *Uprawianie sportu przez dzieci*

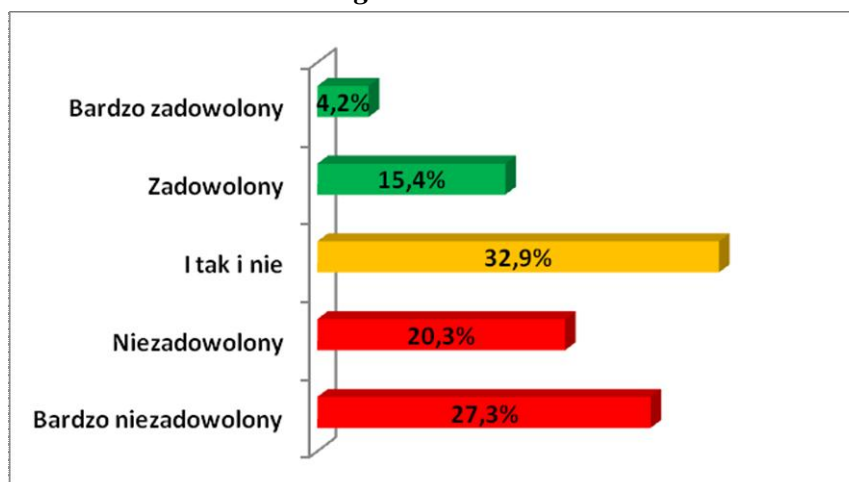
Źródło: Raport z badań projektu „Decyduj albo giń! Projekt, który daje Ci wybór”

Odsetek czynnych sportowo dzieci jest wysoki i należy podkreślić, że dzieci w gminie są pod tym względem bardzo aktywne – co wynika między innymi z dostępności obiektów sportowych takich jak boisko Orlik czy sale gimnastyczne.

5.11. Zaspokajanie potrzeb kulturalnych w gminie

Ważnym z punktu widzenia rozwoju społeczeństwa oraz ogólnego poziomu jakości życia mieszkańców jest możliwość zaspokajania na miejscu potrzeb rozrywkowych czy zapotrzebowania na kulturę. W gminie Piątek jest to, jak się okazało, sfera wyjątkowo problematyczna, a podstawowe instytucje kulturalne, np. Gminy Ośrodek Kultury, w powszechnym przekonaniu nie realizują swoich zadań.

Wykres 21. *Zadowolenie z możliwości zaspokajania potrzeb rozrywkowych i kulturalnych w gminie*

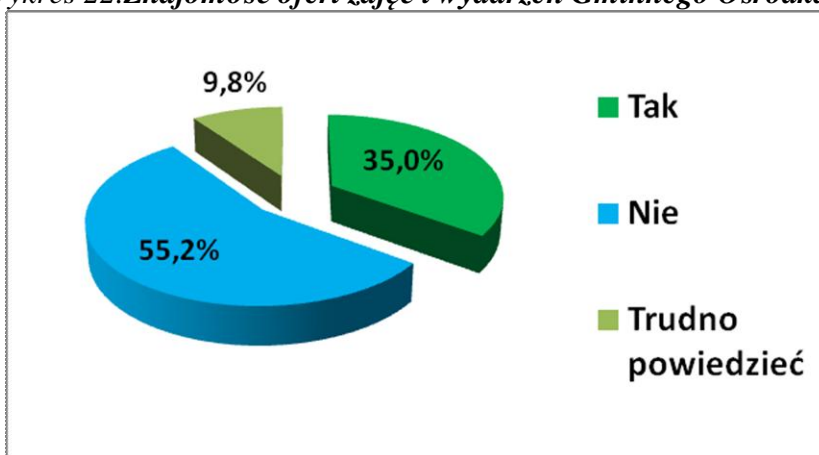

Źródło: Raport z badań projektu „Decyduj albo giń! Projekt, który daje Ci wybór”

Kwestia możliwości korzystania z kultury jest dziedziną powszechnie wskazywaną przez mieszkańców jako wymagającą poprawy. Prawie połowa respondentów (47%) nie jest zadowolona z możliwości, jakie stwarza pod tym względem gmina i gminne instytucje kulturalne. Kolejne 33% nie wyraża pozytywnej ani też negatywnej opinii w tej sprawie, co daje łącznie 80% osób niezadowolonych.

Szerszą popularyzację podejmowanych inicjatyw oraz wprowadzenie reorganizacyjnych zmian w Gminnym Ośrodku Kultury i innych instytucjach kulturalnych w gminie powinno się uwzględnić w przyszłych działaniach.

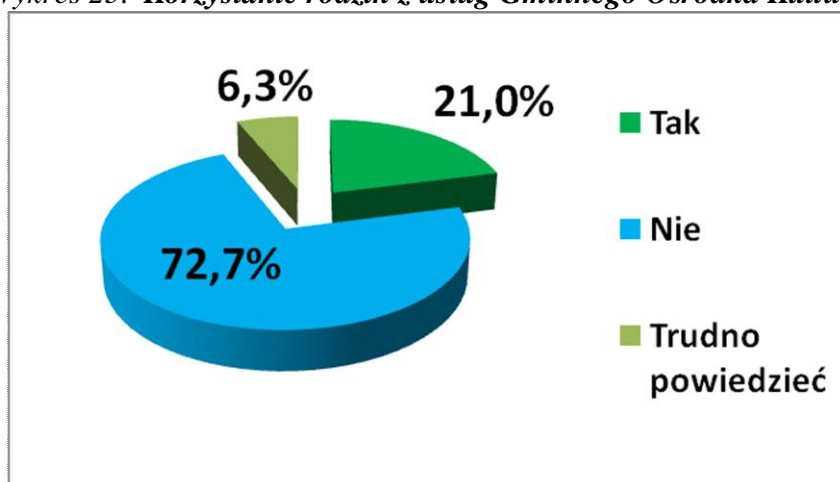
Wykres 22. *Znajomość ofert zajęć i wydarzeń Gminnego Ośrodka Kultury.*

Źródło: Raport z badań projektu „Decyduj albo giń! Projekt, który daje Ci wybór”

Ponad 55% mieszkańców stwierdza, że nie zna oferty proponowanej przez GOK, co znaczy, iż podstawowa instytucja kultury na terenie Gminy, nie wypełnia należycie swojej funkcji. Jednocześnie bardzo mało osób deklaruje, że w ogóle korzysta z jej oferty.

Wykres 23. *Korzystanie rodzin z usług Gminnego Ośrodka Kultury*

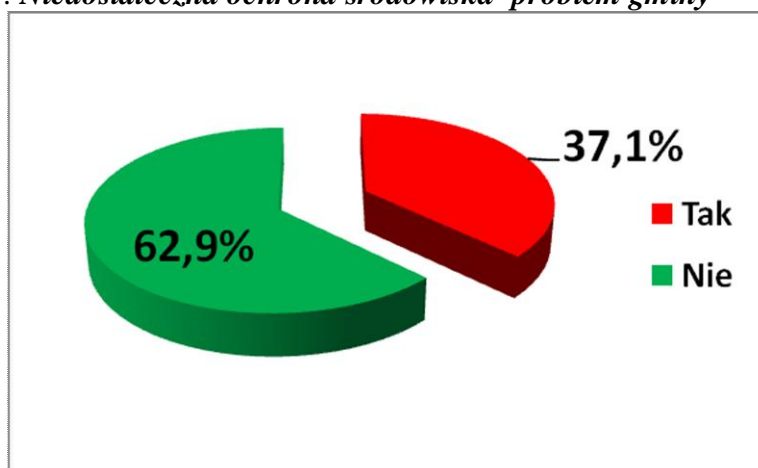
Źródło: Raport z badań projektu „Decyduj albo giń! Projekt, który daje Ci wybór”

Ponad 72% członków rodzin respondentów w ogóle z oferty GOK nie korzysta. Generalnie, mieszkańcy gminy nie są tym zainteresowani, co jest konsekwencją braku odpowiedniej oferty dostosowanej dla potrzeb osób w różnym wieku oraz braku pomieszczeń dla Gminnego Ośrodka Kultury, mieszczącego się w budynku należącym do OSP Piątek i zmuszonego do ograniczania z tego powodu swoich działań,

5.12. Ochrona środowiska

Kolejnym bardzo istotnym elementem jest środowisko naturalne wraz z jego ochroną. Diagnoza wykazała, że w gminie występuje między innymi problem nielegalnego wyrzucania śmieci do lasu czy innych form zanieczyszczenia środowiska. Mieszkańcy podkreślają, że formy ochrony ich przyrodniczego otoczenia są niewystarczające, brakuje także działań informacyjnych mających na celu propagowanie dbałości o wspólne dobra naturalne.

Wykres 24. *Niedostateczna ochrona środowiska -problem gminy*

Źródło: Raport z badań projektu „Decyduj albo giń! Projekt, który daje Ci wybór”

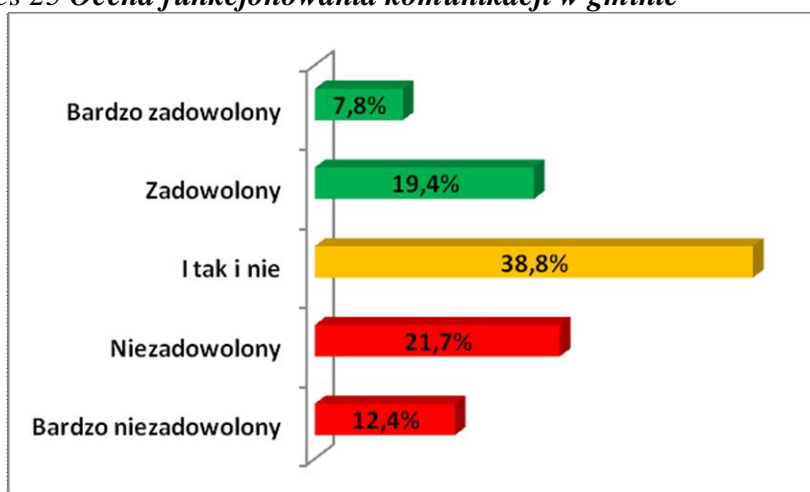
37% mieszkańców twierdzi, że niedostateczna ochrona środowiska naturalnego jest problemem w gminie.

5.13. Dostępność komunikacyjna gminy Piątek

Rozwój gospodarczy i społeczny wiąże się z rozwojem infrastruktury drogowej, komunikacją pomiędzy miejscowościami czy codziennymi dojazdami do pracy, na zakupy lub do rodziny. Sieć drogowa w gminie jest rozwinięta w sposób dostateczny, a najważniejsze punkty są skomunikowane. Niektóre drogi gruntowe wymagają jednak inwestycji i położenia nawierzchni asfaltowej.

Mimo to problemem zauważanym i zgłaszanym przez respondentów jest brak powszechnie dostępnej komunikacji gminnej. Bardzo dobrze wywiązuje się komunikacja zorganizowana dla dzieci w wieku szkolnym, natomiast pozostali mieszkańcy gminy nieposiadający samochodu mają utrudnioną możliwość dojazdu do Piątku, w którym zlokalizowane są najważniejsze lokalne instytucje oraz usługi. Transport publiczny realizują głównie prywatni przewoźnicy, którzy dostosowują sieć połączeń ze względu na ich rentowność; z tego powodu brakuje wielu połączeń o podstawowym znaczeniu, mających nieco niższą frekwencję, np. między Piątkiem a Strykowem czy do Łowicza, zwłaszcza w soboty i niedziele.

Wykres 25 Ocena funkcjonowania komunikacji w gminie

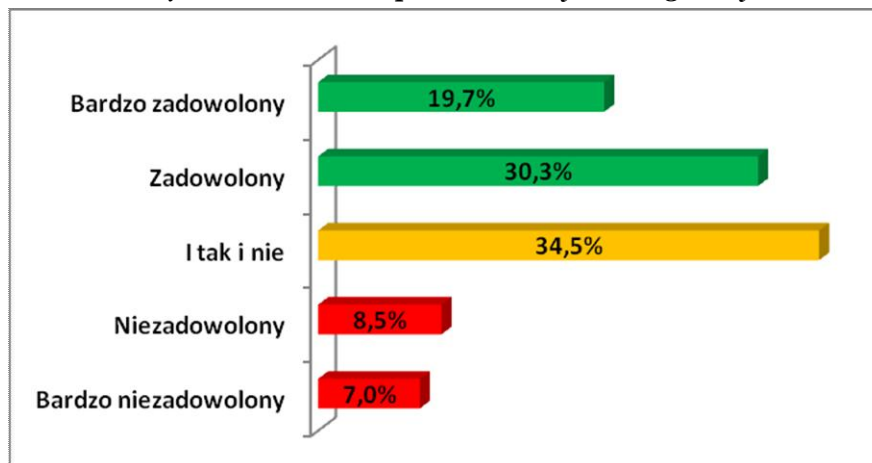
Źródło: Raport z badań projektu „Decyduj albo giń! Projekt, który daje Ci wybór”

Odsetek osób zadowolonych oraz niezadowolonych z możliwości poruszania się po gminie przy pomocy komunikacji publicznej jest porównywalny. Dane te wskazują, że sytuacja wymaga zmian i domaga się wprowadzenia nowych połączeń ze względu na lokalizację wielu celów podróży w gminach sąsiadujących, np. możliwości dojazdów mieszkańców Piątku do Strykowa w celach zarobkowych. Według danych opartych na rozkładach jazdy firm obsługujących obszar gminy, czyli Przedsiębiorstwa Komunikacji Samochodowej w Kutnie, Sandbus oraz Marqs i PKS Łęczycy, dostępnych jest 12 różnych kierunków transportu zbiorowego, z czego do większych miejscowości, to jest do Łodzi, Łęczycy, Kutna czy Płocka funkcjonuje kilka połączeń z średnią częstotliwością od 3 do 40 kursów dziennie, natomiast pozostałe kierunki obsługiwane są z częstotliwością średnią w przedziale od 1 do 3 kursów dziennie. Wydaje się, że jak na gminę zamieszkiwaną przez kilka tysięcy mieszkańców ilość czynnych połączeń jest zadowalająca, jedynie brakuje częstszych kursów w kierunku Strykowa i Łowicza, dokąd część mieszkańców gminy regularnie dojeżdża do pracy.

6. Działanie władzy lokalnej i wybranych instytucji w gminie

Mieszkańcy gminy pozytywnie odnoszą się do sposobu działania władz lokalnych, funkcjonowania urzędu gminy czy sposobu zarządzania gminą. Gmina wychodzi naprzeciw oczekiwaniom i potrzebom jej mieszkańców..

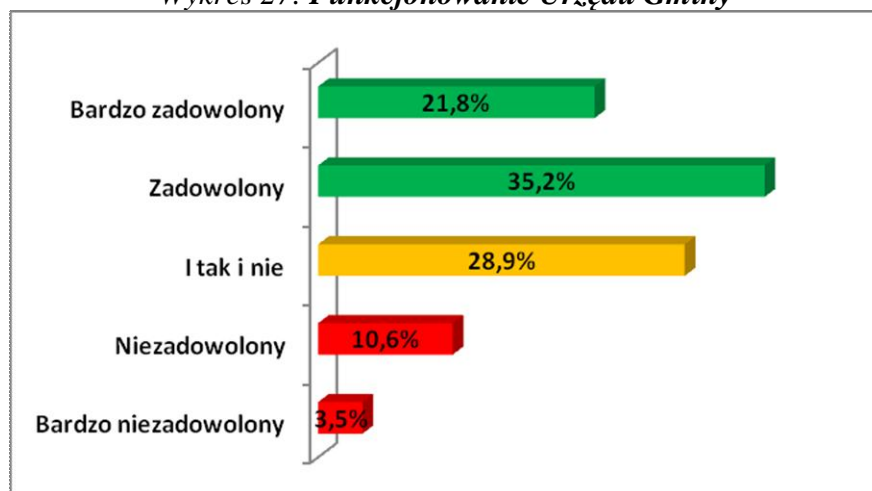
Wykres 26. *Ocena sposobu zarządzania gminą*

Źródło: Raport z badań projektu „Decyduj albo giń! Projekt, który daje Ci wybór”

Aż 30,3% mieszkańców jest zadowolona ze sposobu zarządzania gminą, a 19,7% jest wręcz bardzo zadowolona, co daje łączną sumę 50% zadowolonych i bardzo zadowolonych mieszkańców. Bardzo niezadowolonych osób jest tylko 7%.

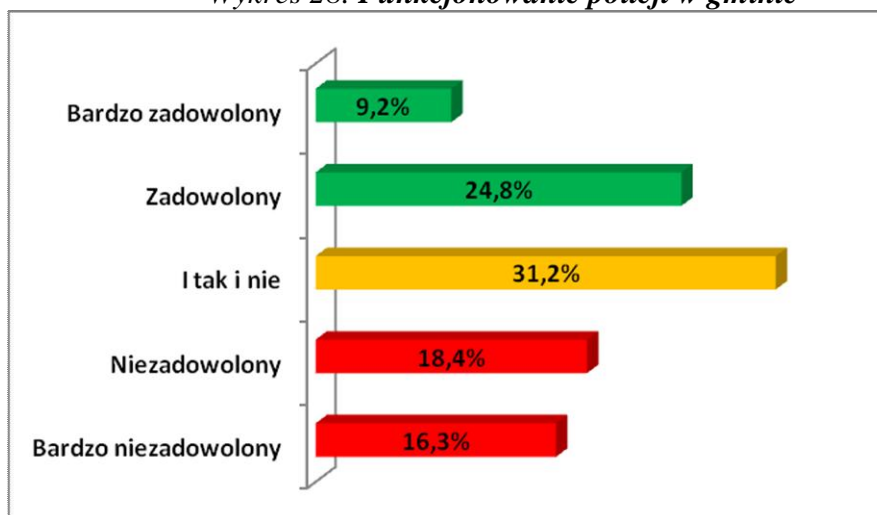
Wykres 27. *Funkcjonowanie Urzędu Gminy*

Źródło: Raport z badań projektu „Decyduj albo giń! Projekt, który daje Ci wybór”

Z funkcjonowania urzędu w gminie bardzo zadowolonych oraz zadowolonych jest 57% mieszkańców. Bardzo niezadowolonych i niezadowolonych jest łącznie 14,1%, a niemal jedna trzecia (28,9%) nie potrafi zająć na ten temat wyraźnej postawy.

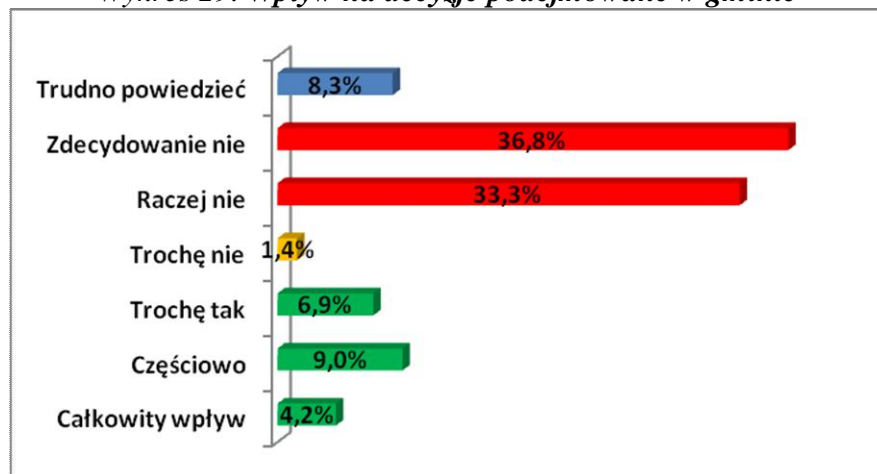
Wykres 28. *Funkcjonowanie policji w gminie*

Źródło: Raport z badań projektu „Decyduj albo giń! Projekt, który daje Ci wybór”

Niemal 35% respondentów (1/3) jest niezadowolona z funkcjonowania policji w gminie. Kolejne 31% osób są niezdecydowane, co daje wynik niemal 66% (czyli większość, która określa działanie tego ważnego społecznie podmiotu jako niesatysfakcjonujące). Jest to kolejny obszar wymagający poprawy, gdyż mieszkańcy podkreślają, że zdecydowanie brakuje odpowiedniego przepływu informacji o działalności tej służby czy nawet fizycznej obecności policjantów w ich otoczeniu.

Wykres 29. *Wpływ na decyzje podejmowane w gminie*

Źródło: Raport z badań projektu „Decyduj albo giń! Projekt, który daje Ci wybór”

Powyższe wyniki ujawniają z punktu widzenia możliwości rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i partycypacji mieszkańców tendencję świadczącą o tym, że większość obywateli gminy jest przekonana, iż nie ma wpływu na to co dzieje się w gminie.

7. Analiza SWOT (tzw. mocne i słabe strony gminy, szanse, zagrożenia)

Analiza SWOT jest narzędziem wskazania negatywnych i pozytywnych aspektów rozpatrywanego przedmiotu, podmiotu lub zagadnienia. W tym wypadku jej celem jest pokazanie zasobów i atutów występujących na terenie gminy Piątek. Mocne strony sprzyjają rozwojowi gminy, wyróżniają ją z otoczenia innych i tworzą podstawy do konkurencyjności. Słabe strony hamują rozwój gminy, jeśli nie będą zniwelowane. Z kolei szanse, przy ich umiejętnym wykorzystaniu, mogą wpływać pozytywnie na rozwój gminy.

Celem przeprowadzenia niniejszej analizy jest określenie słabych i silnych stron gminy oraz zdefiniowanie szans i zagrożeń, jakie przed nią stoją. Działania przewidywane w ramach strategii mają służyć jak najlepszemu wykorzystaniu szans i uniknięciu zagrożeń. Strategia taka powinna się opierać na mocnych stronach i starać się eliminować słabe strony.

MOCNE STRONY

Do mocnych stron gminy Piątek można zaliczyć po pierwsze kapitał społeczny, który tworzą mieszkańcy i powszechne wśród nich przekonanie o dobrym klimacie społecznym w gminie. Dalej, dobrze funkcjonujący dla większości mieszkańców Urząd Gminy, następnie solidna baza rozwoju rolnictwa (zwłaszcza upraw warzywnych) i wreszcie wielość obiektów sportowych wraz z dobrze rozwiniętą sferą oświaty.

Mieszkańcy gminy są zintegrowani, otwarci na przyjmowanie i goszczenie turystów czy nowo zamieszkałych osób. Mocną stroną gminy jest zamieszkiwanie na jej terenie wielu pozytywnie nastawionych osób. Są to twórcy (zarówno profesjonalni, jak i amatorzy) w takich dziedzinach jak malarstwo, rzeźba, pisarze, twórcy ludowi i wikliniarze. Nie brakuje także działaczy społecznych. W gminie organizowane są różnego rodzaju plenery: wikliniarskie, malarskie czy rzeźbiarskie.

Na terenie gminy istnieje i działa wiele stowarzyszeń, organizacji i kół. Prężnie rozwija się współpraca pomiędzy tymi instytucjami.

Mocną stroną jest także promocja walorów gminy. Piątek ma piękny park, którego możliwości nie są w pełni wykorzystane, chociaż ma potencjał do organizowania w nim wszelkiego rodzaju plenerów malarskich czy fotograficznych.

Mocną stroną jest także obserwowalna, duża chęć działania mieszkańców na rzecz środowiska lokalnego. Daje się zauważyć troskę o relacje międzyludzkie, które są pogłębiane podczas realizacji różnego rodzaju imprez i uroczystości środowiskowych, których kalendarium jest bogate.

Mocną stroną gminy jest dobry przepływ informacji za sprawą gazetki gminnej, którą mieszkańcy chętnie czytają.

Można stwierdzić, że do mocnych stron należy wysoki stopień identyfikacji z regionem, co sprzyja kształtowaniu się tożsamości lokalnej i patriotyzmu lokalnego. Mieszkańcy angażują się społecznie, kultywują tradycję narodowo-historyczną.

Mocną stroną jest także przyjazny mieszkańcom i interesantom zewnętrznym Urząd Gminy. Zatrudnia on wykwalifikowaną kadrę, której pracownicy starają się dbać o stałe podnoszenie jakości życia w gminie; mieszkańcy wielokrotnie podkreślali, iż pracownicy urzędu znają problemy społeczne występujące w gminie i działają pod kątem ich rozwiązania lub poprawy.

Gmina Piątek to doskonała baza dla rozwoju rolnictwa, w szczególności warzywnictwa. Swego rodzaju wizytówką rolniczego potencjału jest istniejący w Piątku Zespół Szkół Mechanizacji Rolnictwa - jedyna szkoła rolnicza na terenie powiatu. W dobrej formie są także miejscowe usługi i handel. Pozytywnym przykładem może być także Gospodarstwo Agroturystyczne Stajnia Lusi, posiadające stadninę koni, do którego turyści co roku chętnie wracają.

Mocną stroną gminy Piątek jest posiadanie własnych obiektów sportowych: hale sportowe, boiska, place zabaw, boisko Orlik – co daje ewentualną możliwość uprawiania sportu masowego, organizowania imprez a także integracji społecznej poprzez organizację ciekawych zajęć.

Cała sfera oświaty dobrze wypełnia różne poziomy edukacji, począwszy od przedszkoli i szkół podstawowych, poprzez gimnazja, technikum, szkoły zawodowe, po licea. Zauważalna jest współpraca z organem prowadzącym placówki oświatowe.

SŁABE STRONY

Do słabych stron gminy Piątek należy przede wszystkim brak pracy i bezrobocie, a następnie zagadnienia związane z jakością życia takie jak: brak mieszkań komunalnych, funkcjonowanie komunikacji w gminie, ograniczony dostęp do lekarzy, słaba działalność Gminnego Ośrodka Kultury.

Słabością gminy Piątek są trudności w znalezieniu zatrudnienia poza rolnictwem.

Kolejny słaby punkt gminy Piątek to ograniczony dostęp do lekarzy-specjalistów. Podstawowa opieka zdrowotna na terenie gminy realizowana jest przez dwie niezależne instytucje: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Sanitas” oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Alamed”, każdy usytuowany w Piątku. Oba zakłady są zazwyczaj czynne do godziny 17⁰⁰, podczas gdy niektórzy mieszkańcy o tej godzinie kończą pracę i nie mają

możliwości skorzystania z przychodni. Mieszkańcy skarżą się także na jakość świadczonych usług.

Do słabych punktów zaliczyć można znikomą działalność Gminnego Ośrodka Kultury, któremu – poza symbolicznym zasilaniem w niezbędne finanse – nie pomaga także brak oddzielnego budynku. Do tej pory GOK organizował jedynie znikome zajęcia na terenie ośrodka, a mieszkańcy niemal nie dostrzegali jego inicjatyw. Działalność tej instytucji wymaga natychmiastowej poprawy.

W obrębie kwestii związanych ze środowiskiem naturalnym słabą stroną jest brak ścieżek rowerowych w gminie; istniejące nieliczne szlaki dyskwalifikuje brak poboczy.

Wreszcie, słabym punktem jest brak możliwości rozszerzenia terenów rekreacyjnych. Chodzi tu zwłaszcza o zalew na rzece Malinie, który mógłby być szansą dla gminy na zwiększenie jej walorów turystyczno-rekreacyjnych, ale na przeszkodzie stoi nierozwiązany konflikt z właścicielami terenu pod przyszły zalew.

SZANSE

Główne szanse dla gminy to przede wszystkim jej warta szerszego upowszechnienia historia i położenie geograficzne, zasoby naturalne i rekreacyjne oraz kapitał ludzki.

Gmina Piątek ma bardzo bogatą historię i kulturę, która może być szerzej rozpropagowana. Brak zabytków z odległej przeszłości nie stanowi pod tym względem przeszkody. Szansą dla gminy byłoby przywrócenie Piątkowi praw miejskich, co pozwoliłoby także na rozszerzenie granic administracyjnych. Od czasu dużego pożaru w 1681 r., który strawił całe miasto, Piątek nie był miejscem licznie zasiedlanym (w 1685 r. było w nim tylko 40 domów, a 100 lat później, w 1785 r., zaledwie o 10 więcej). Ze względu na niewielkie rozmiary Piątek utracił w 1870 r. prawa miejskie i nie odzyskał ich do dziś.

Szansą dla gminy Piątek jest korzystne położenie geograficzne, mogące być sporym walorem dla logistyki. Miasteczko ze względu na swoje usytuowanie od początku było osadą targową (nazwa pochodzi od dnia tygodnia, w którym odbywały się targi). W XIV w. był względnie silnym ośrodkiem rzemieślniczo-handlowym. Położenie dokładnie w geometrycznym środku Polski powoduje, iż wiele firm może postrzegać tę gminę jako teren atrakcyjny pod inwestycje. Stanowi to szansę na wielowymiarowy rozwój.

Potencjał w postaci terenów nadających się pod różne inwestycje jest szansą na tworzenie nowych miejsc pracy. W gminie co prawda maleje nieco okresowo wskaźnik bezrobocia w okresie letnim (ze względu na wykonywanie prac sezonowych i tymczasowych),

jednak praca tymczasowa nie daje możliwości stałego zatrudnienia i charakteryzuje się brakiem jakichkolwiek świadczeń.

Głównym, naturalnym potencjałem endogenicznym (własnym) są rolnictwo i przyroda. Na terenie gminy występują generalnie względnie dobre warunki glebowe, bo dominują tu klasy II – IV. Stanowi to podstawę prowadzenia efektywnej i zróżnicowanej produkcji rolnej. Miejskowa gospodarka rolna nastawiona jest jednak na masową produkcję warzyw, co jest również szansą na intensyfikację tej produkcji oraz rozwijanie przetwórstwa warzywno-owocowego. Gmina posiada już obecnie stosunkowo pokaźną bazę po przemyśle maszynowo-rolniczym, a gospodarka rolna ma możliwości zwiększenia produktywności i efektywności w przetwórstwie warzyw, owoców i mięsa; dalszy rozwój rolnictwa powinien zatem zmierzać w tym kierunku. Z czasem można spodziewać się także coraz większej ilości rolniczych upraw ekologicznych na terenie gminy.

Szansą na zwiększenie liczby turystów odwiedzających gminę jest lepsze wykorzystanie turystyczne atrakcyjnych terenów zielonych, np. związanych z zasobami i programem NATURA 2000 (co wiąże się również bezpośrednio z promocją gminy). Wielość już istniejących ścieżek spacerowych pozwala na korzystanie z kontaktów z przyrodą.

Uzupełniają te walory zasoby wody; gmina leży w zdecydowanej części w zlewni rzeki Bzury, a głównym elementem układu hydrograficznego gminy są rzeki Moszczenica, Malina i Struga. Na terenie gminy znajdują się również malownicze stawy, największe z nich zlokalizowane są we wsiach Piekary, Pokrzywnica, Sypinie i Krzyszkowicach. Hodowlane stawy rybne są szansą na rozwój gospodarki rybnej, ale także rozwijania rekreacji miejscowej ludności i turystów. Budowa zalewu na Malinie, wykorzystywanego dla obu tych celów, byłaby dla gminy atutem zwiększającym jej atrakcyjność.

Gmina ma też niewykorzystane możliwości w zakresie rozwoju agroturystyki. Już dotychczas w ramach różnych projektów, organizowane są w gminie szkolenia z zakresu zakładania własnego gospodarstwa agroturystycznego, a w okolicy funkcjonuje kilka z nich, mogących służyć jako przykład dla nowych, np. Stajnia Lusi w Konarzewie. Dobre gospodarstwa agroturystyczne charakteryzują się również tym, że posiadają zagrody edukacyjne. Taki obiekt powinien mieć do dyspozycji zwierzęta gospodarskie albo uprawy rolnicze przeznaczone do prezentacji dla grup dzieci i młodzieży przyjmowanych w ramach programów szkolnych lub udostępniać je jako atrakcję turystyczną dla rodzin. Na terenie gminy na razie funkcjonują dwie takie zagrody edukacyjne; w przyszłości powinno powstać więcej.

Bardziej formalną i zinstytucjonalizowaną szansą rozwiązywania problemów społecznych dobrze oceniana praca Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Kadra GOPS-u

stale poszerza swoje kompetencje i rozszerza zasięg działalności, starając się przeciwdziałać wszelkim patologiom społecznym na terenie gminy.

Jako dodatkowy pozytywny aspekt trzeba także wymienić dobrą współpracę między urzędem a miejscowymi organizacjami pozarządowymi. Ma tu miejsce ożywiona wymiana informacji na zasadzie partnerstwa, co sprzyja również zwiększeniu potencjału administracji publicznych i organizacji pozarządowych.

ZAGROŻENIA

Za zagrożenia dla przyszłości gminy trzeba uznać demografię, czyli niską liczbę urodzeń, migracje, starzenie się społeczeństwa oraz zmniejszenie się populacji osób młodych w wieku produkcyjnym (czyli niekorzystna proporcja między pracującymi i utrzymującymi resztę społeczeństwa a niepracującymi – utrzymywanymi).

Zagrożeniem jest także postępujące starzenie się społeczeństwa. Młodych ludzi w gminie jest coraz mniej, co skutkuje tym, iż coraz wyraźniej brakuje osób, które mogłyby się opiekować osobami starszymi.

Kolejnym zagrożeniem są uzależnienia, a w szczególności alkoholizm. Okazuje się jednak, że miejscowi nie dostrzegają problemu w tym, aby pracujący mężczyźni pił alkohol, nawet w nadmiernych ilościach stanowiących ryzyko dla zdrowia. Wzrasta również spożycie alkoholu wśród osób nieletnich, co związane jest z ogólną tendencją obniżania się wieku inicjacji alkoholowej oraz przyzwalaniem przez sprzedawców na nabywanie alkoholu przez nieletnich.

Brak regulacji rzek jest zagrożeniem w dziedzinie środowiska naturalnego, stanowiąc także potencjalne zagrożenie dla ludzi i dobytku. Szczególnie niebezpieczna jest pod tym względem rzeka Malina, która często zalewa obszary gminy, a woda czasami wdziera się do domów i budynków użyteczności publicznej. Przykładowo, znaczny problem wystąpił kiedy w czerwcu 2013 zalana została oczyszczalnia ścieków, co oznaczało znaczne kłopoty z kanalizacją, a także wielkie straty dla gminy. W warunkach zagrożenia powodziowego poziom wody w Malinie potrafi podnosić się nawet o centymetr do dwóch w ciągu godziny. Woda niszczy także teren kompleksu boisk sportowych przy miejscowej szkole podstawowej i gimnazjum, uszkadza mosty i podmywa lokalne drogi, często powodując ich czasowe zamykanie.

Zagrożenie środowiskowe stanowi również zaśmiecanie lasów i nagminne palenie zużytych opon, co powoduje zanieczyszczenia powietrza. Jako zagrożenie postrzegane

jest również duże natężenie ruchu w Piątku. Zwiększona liczba samochodów na drogach skutkuje brakiem miejsc parkingowych w centrum.

Te negatywne zjawiska nasilą się, jeśli edukacja związana z ekologią będzie niedostateczna. Już obecnie daje się zauważyć brak programów edukacyjnych mówiących szerzej o ochronie środowiska dla dorosłych.

8. Cele strategiczne

Cel w kategoriach strategicznych jest rozumiany jako kierunek działania, natomiast w dokumencie jakim jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych cel to kierunek, czyli działanie ukierunkowane na poprawę obecnej sytuacji. W okresie obowiązywania danej Strategii, tj. latach 2015-2020 należy zaangażować się w realizację poniżej przedstawionych celów, a tym samym dokonać zmian. Ważnym z punktu widzenia wdrażania Strategii elementem jest finansowanie (podmiotem odpowiedzialnym i finansującym te cele jest Urząd Gminy, zmianie ulegają jedynie podmioty współpracujące).

W strategii znalazły się przede wszystkim te działania, które faktycznie będą realizowane, zostaną dla nich zagwarantowane środki finansowe oraz podjęte będą odpowiednie decyzje w celu ich sprawnej i pełnej realizacji.

Przyjęcie strategii oraz wynikających z niej odpowiednich działań zarządczych zagwarantuje realizację wskazywanych celów, a tym samym poprawę w dziedzinie rozwiązywania problemów społecznych w gminie Piątek.

a. I cel strategiczny - Zwiększanie potencjału ekonomicznego gminy Piątek

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE	PODMIOTY WSPÓLPRACUJĄCE	WSKAŹNIKI REALIZACJI DZIAŁAŃ	OKRES REALIZACJI	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
Zwiększanie potencjału ekonomicznego gminy Piątek	Rozwój mikro- i makroprzedsiębiorstw na terenie Gminy Piątek	Urząd Gminy	Firmy	Ilość powstałych mikro- i makroprzedsiębiorstw	Działania ciągle w horyzoncie czasowym strategii	Budżet Gminy
	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Urząd Gminy	Organizacje pozarządowe ARiMR	Ilość powstałych nierolniczych przedsiębiorstw i przebranżowionych na nierolnicze	Działania ciągle w horyzoncie czasowym strategii	Fundusze Unijne
	Działania prewencyjne na obszarach zagrożonych klęskami żywiołowymi np. podtopienia, huragany, susza	Urząd Gminy	OSP, Policja, PSP, WZMiUW	Liczba rodzin objętych klęską i zdarzeniem, ilość działań i ich wymiar	Działania ciągle w horyzoncie czasowym strategii	Budżet Gminy, Budżet Państwa, Fundusze Unijne
	Promowanie działań związanych z ekologią w rolnictwie na terenie gminy	Urząd Gminy	ODR	Ilość nowych gospodarstw czy upraw ekologicznych	Działania ciągle w horyzoncie czasowym strategii	ARiMR, Fundusze Unijne, Budżet Gminy
	Działania proekologiczne służące poprawie sytuacji związanych np. z segregacją odpadów	Urząd Gminy	Firmy, Policja, ZGKiM, organizacje pozarządowe	Ilość i skutki działań edukacyjnych i informacyjnych, ilość zamieszczonych informacji o treściach ekologicznych na stronie internetowej gminy i w lokalnej prasie	Działania ciągle w horyzoncie czasowym strategii	Budżet Gminy

b. II cel strategiczny- Wzrost integracji i solidarności społecznej

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE	PODMIOTY WSPÓLPRACUJĄCE	WSKAŹNIKI REALIZACJA DZIAŁAŃ	OKRES REALIZACJI	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
Wzrost integracji i solidarności społecznej	Wprowadzenie programów promujących zdrowy styl życia i edukacja prozdrowotna w szkołach.	placówki oświatowe, Urząd Gminy	firmy prywatne, placówki zdrowia, organizacje pozarządowe	Ilość takich zajęć i liczba ich uczestników, liczba programów	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Fundusze Unijne, Budżet Gminy
	Urozmaicenie oferty sportowych zajęć pozalekcyjnych	placówki oświatowe, animatorzy sportu	szkoły, kluby sportowe, grupy nieformalne	liczba zajęć, liczba osób biorących w zajęciach	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Budżet Gminy, Fundusze Unijne
	Zwiększenie liczby imprez masowych, wydarzeń kulturalnych i sportowych.	Urząd Gminy, GOK	placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, GKRPA, GOPS, biblioteka,	Ilość imprez i liczba ich uczestników, liczba i rodzaj zajęć, wydarzeń sportowych, rekreacyjnych i kulturowych	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Budżet Gminy Fundusze Unijne

Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez rozwijanie oferty sportowej i kulturalnej	GOK, kluby sportowe	biblioteka, szkoły, Urząd Gminy, organizacje pozarządowe	Liczba spotkań ,liczba zajęć, liczba uczestników	Działania ciągle w horyzoncie czasowym strategii	Budżet gminy, Fundusze Unijne
Organizacja wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży, spotkań, pikników, festynów, rajdów rowerowych	Urząd Gminy, placówki oświatowe, GOK	biblioteka, szkoły, organizacje pozarządowe, GOPS	Liczba kolonii, liczba uczestników, liczba wyjazdów, liczba spotkań	Działania ciągle w horyzoncie czasowym strategii	Budżet Gminy, Fundusze Unijne
Prowadzenie świetlic wiejskich-miejsce spotkań mieszkańców, rozszerzenie oferty o świetlice środowiskowe umożliwiające organizację czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	Urząd Gminy, animatorzy kultury	OSP, KGW, organizacje pozarządowe, Caritas	Liczba spotkań, liczba zajęć ,liczba świetlic, liczba uczestników	Działania ciągle w horyzoncie czasowym strategii	Budżet Gminy, Fundusze Unijne, Fundusz Pracy

	Dbłość o sprawne funkcjonowanie GOK, rozszerzenie oferty kulturalnej o występy lokalnych artystów	Urząd Gminy	media, organizacje pozarządowe, szkoły, GOK	Ilość nowych zajęć, ilość występów lokalnych artystów i ilość imprez, liczba uczestników	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Budżet Gminy Fundusze Unijne
	Lepsze wykorzystanie ośrodków sportowych na terenie gminy oraz dbłość o stałą poprawę ich stanu	Urząd Gminy	GOK, kluby sportowe, animatorzy sportu	Organizacja imprez masowych, zajęć sportowych	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Budżet Gminy środki własne organizacji pozarządowych
	Dostosowanie oferty sportowej i kulturalnej do potrzeb osób starszych	GOK	Urząd Gminy, GOPS, organizacje pozarządowe	Oferta zajęć ,ilość zajęć, liczba uczestników	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Budżet Gminy Fundusze Unijne
	Inicjowanie działań samopomocowych , w szczególności na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, bezrobotnych	GOPS	organizacje pozarządowe, PUP, placówki służby zdrowia	Dane GOPS, PUP	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Budżet Gminy, Fundusze Unijne, PFRON

c. III cel - Zmniejszanie skali ubóstwa i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE	PODMIOTY WSPÓLPRACUJĄCE	WSKAŹNIKI REALIZACJA DZIAŁAŃ	OKRES REALIZACJI	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
Zmniejszanie skali ubóstwa i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	Zintensyfikowanie działań GOPS-u w kierunku przeciwdziałania przemocy w rodzinie, pomoc dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych	Urząd Gminy GOPS	GKRPA, Zespół Interdyscyplinarny	Dane z GOPS, policji, placówek oświatowych, służby zdrowia, GKRPA dot. liczby rodzin dysfunkcyjnych, liczby osób doznających przemocy, liczby dzieci w rodzinach, liczby programów na rzecz rodziny	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Budżet Gminy, Fundusze Unijne Budżet Państwa
	Działania informacyjno-edukacyjne i profilaktyczne w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i zjawisku przemocy (szkolenia, akcje, konkursy profilaktyczne, programy, kampanie społeczne).	Urząd Gminy	placówki oświatowe, Policja, placówki służby zdrowia, GOPS, GKRPA	Liczba spotkań, liczba programów, liczba odbiorców takich spotkań, ilość wydrukowanych ulotek, plakatów, przeprowadzonych konkursów, liczba osób korzystających z usług psychologa, terapeuty uzależnień w Punkcie Konsultacyjnym, liczba programów profilaktycznych, liczba uczestników programów	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Budżet Gminy Fundusze Unijne NFZ
	Prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych	Urząd Gminy	GOPS, GKRPA, placówki oświatowe	Liczba zajęć oraz liczba ich uczestników	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Budżet Gminy

<p>Integracja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych oraz starszych, zwiększenie dostępności usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych, likwidacja barier funkcjonalnych, stworzenie możliwości tworzenia grup wsparcia</p>	<p>GOPS, Urząd Gminy</p>	<p>PUP, placówki służby zdrowia, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, wolontariat, PFRON</p>	<p>Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych, liczba grup samopomocowych i uczestników tych grup, liczba zlikwidowanych barier funkcjonalnych</p>	<p>Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii</p>	<p>Budżet Gminy, Fundusze Unijne, PFRON, środki prywatne</p>
<p>Rozwój systemu opieki nad rodziną, wspieranie rodzin dysfunkcyjnych poprzez rozwój poradnictwa i prowadzenie pracy socjalnej, realizacja programów dożywiania oraz wspierania materialnego dla rodzin najuboższych, zabezpieczenie zatrudnienia asystenta rodziny, rozwój placówek wsparcia dziennego oraz świetlic socjoterapeutycznych</p>	<p>GOPS, Urząd Gminy</p>	<p>Placówki oświatowe, Sąd, placówki służby zdrowia, policja</p>	<p>Liczba dzieci korzystających z dożywiania, liczba rodzin korzystających ze wsparcia materialnego(w tym w formie stypendium szkolnego), liczba dzieci korzystających z zajęć w świetlicach, liczba zatrudnionych asystentów rodziny, liczba świetlic i placówek wsparcia dziennego, liczba rodzin objętych pracą socjalną i korzystających z poradnictwa</p>	<p>Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii</p>	<p>Budżet Gminny, Fundusze Unijne, Budżet Państwa</p>

	Upowszechnianie i realizacja: szkoleń, staży, prac społecznie-użytecznych	Urząd Gminy	PUP, placówki oświatowe, pracodawcy	Liczba osób uczestniczących w stażach, szkoleniach oraz liczba szkoleń	Działania ciągle w horyzoncie czasowym strategii	Budżet Gminy Fundusze Unijne
	Aktywizacja osób młodych wchodzących na rynek pracy i doradztwo zawodowe, realizacja projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych	PUP	Urząd Gminy, placówki oświatowe, pracodawcy GOPS	Liczba osób powracających na rynek pracy, liczba osób wkraczających na rynek pracy, liczba osób uczestniczących w stażach, szkoleniach, pracach społecznie użytecznych	Działania ciągle w horyzoncie czasowym strategii	Fundusze Unijne Budżet Gminy Fundusz Pracy

Powyższe tabele prezentują 3 główne cele operacyjne:

- I cel - Zwiększanie potencjału ekonomicznego gminy Piątek;
- II cel - Wzrost integracji i solidarności społecznej
- III cel - Zmniejszanie skali ubóstwa i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

W każdym z nich wyszczególnione zostały również odpowiadające im kierunki działań czyli zmiany, projekty, inwestycje, itd., które mają wpłynąć na pozytywną realizację celu. Dodatkowo w analizie zostały uwzględnione także wszystkie podmioty, które powinny zostać włączone w realizację tak, aby dane działania mogły zostać wykonane w sposób poprawny. Wskaźnikiem realizacji poszczególnych działań są rezultaty.

9.Samorząd i organizacje pozarządowe – możliwości współpracy

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie nakłada na jednostki samorządu publicznego obowiązek współpracy i wspierania organizacji pozarządowych. Współpraca tzw. trzeciego sektora (NGO) i władz samorządowych jest potrzebą, a jej celem jest skuteczne zaspokajanie potrzeb lokalnych społeczności we wszystkich dziedzinach życia społecznego.

Dokumentem regulującym kwestie współpracy organów administracji publicznej, w tym organów jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi jest Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Określa ona zasady prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe i korzystania z tej działalności przez organy administracji publicznej w celu wykonywania zadań publicznych, uzyskiwania przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz funkcjonowania organizacji pożytku publicznego i sprawowania nadzoru nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego.

Opisywana od strony formalno-prawnej współpraca między tymi sektorami odbywa się w szczególności w formach:

- 1) zlecenia realizacji zadań publicznych;
- 2) wzajemnego informowania się o planowanych kierunkach działalności;
- 3) konsultowania z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami aktów normatywnych prawa lokalnego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji;

Współpraca ta powinna odbywać się na zasadach pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności.

Organizacje pozarządowe posiadają szerokie spektrum możliwości pod tym względem oraz zasoby, między innymi kapitału społecznego (w postaci zaangażowania liderów opinii publicznej i aktywnych działaczy), których wykorzystanie może znacznie ulepszać realizację poszczególnych zadań.

Niektóre zadania mogą być realizowane wspólnie przez władze i sektor organizacji społecznych. Dzięki takiemu rozwiązaniu zarówno Urząd Gminy jak i organizacje pozarządowe mają możliwość współdziałania. Może to mieć zasadnicze znaczenie dla tworzenia i późniejszej realizacji w kolejnych latach Programu Współpracy Gminy z Organizacjami Pozarządowymi. Program taki przyjmowany jest w perspektywie jednego roku, jednak nie wyklucza to projektowania działań na przyszłość i przyjęcia planu jako wieloletniego.

Organ stanowiący Gminy Piątek, po konsultacjach społecznych przyjmuje Program Współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi, określając w szczególności:

- cel główny i cele szczegółowe współpracy,
- zasady współpracy,
- priorytetowe zadania publiczne,
- wysokość środków planowanych na realizację programu.

10. Źródła finansowania

Zakłada się, że źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Piątek, na lata 2015-2020 będą: budżet Państwa, budżet Gminy Piątek, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła. Środki finansowe na realizację poszczególnych działań będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach budżetowych lub zaplanowane w wieloletniej prognozie finansowej.

11. Monitoring i ewaluacja.

Monitorowanie realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych planowane jest poprzez okresową ocenę stopnia osiągnięcia określonych kierunków priorytetowych i stopnia realizacji zaplanowanych przedsięwzięć. Za wykonanie zbiorczych sprawozdań, gromadzenie i upowszechnianie zbiorczych danych z zakresu monitorowania stopnia realizacji zadań wynikających z obowiązującej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest odpowiedzialny Zespół ds. Strategii i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Piątek. Zostanie on powołany Zarządzeniem Wójta w ciągu trzech miesięcy od dnia przyjęcia Strategii na mocy uchwały Rady Gminy. Zadaniem Zespołu jest nadzór nad wdrażaniem Strategii oraz opracowywanie i zgłaszanie propozycji zmian, które

należy wprowadzić. Za realizację wyżej wymienionych działań odpowiedzialny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Piątku.

12. Aneks

Spis diagramów

<i>Diagram 1. Schemat opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych</i>	5
<i>Diagram 2. Wybrane dane demograficzne gminy Piątek (na tle powiatu łęczyckiego)</i>	23
<i>Diagram 3. Ludność wg płci i wieku w 2012 roku – gmina Piątek</i>	24

Spis tabel

<i>Tabela 1. Ludność gminy Piątek</i>	9
<i>Tabela 2. Podział problemów pod względem obszarów życia społecznego/gospodarczego</i> ...18	
<i>Tabela 3. Wybrane dane o rynku pracy w Piątku. - pracujący w 2012 r.</i>	19
<i>Tabela 4. Bezrobotni zarejestrowani wg płci w 2012 r.</i>	20
<i>Tabela 5. Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały w 2012 r.</i>	22
<i>Tabela 6. Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały – woj. Łódzkie, 2012 r.</i>	23
<i>Tabela 7. Wykształcenie ludności</i>	27

Spis wykresów

<i>Wykres 1. Przynależność do organizacji społecznej</i>	14
<i>Wykres 2. Rodzaj organizacji do których należą mieszkańcy</i>	14
<i>Wykres 3. Problemy w gminie Piątek</i>	17
<i>Wykres 4. Problemy społeczne wskazane przez klientów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej</i>	18
<i>Wykres 5. Możliwość znalezienia dobrej pracy w gminie</i>	21
<i>Wykres 6. Problem bezrobocia w gminie Piątek</i>	21
<i>Wykres 7. Problem migracji ludności w gminie Piątek</i>	22
<i>Wykres 8. Problem starzejącego się społeczeństwa w gminie Piątek</i>	24
<i>Wykres 9. Problem niskiego przyrostu naturalnego</i>	25
<i>Wykres 10. Ocena funkcjonowania instytucji oświatowo-edukacyjnych a terenie gminy Piątek</i>	26
<i>Wykres 11. Problem niskiego wykształcenia w gminie</i>	26
<i>Wykres 12. Zadowolenie z funkcjonowania instytucji ochrony zdrowia w gminie</i>	27
<i>Wykres 13. Określenie poziomu opieki zdrowotnej w Gminie</i>	28
<i>Wykres 14. Występowanie w gminie barier dla osób niepełnosprawnych</i>	28
<i>Wykres 15. Skumulowane występowanie alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie w gminie Piątek</i>	29

Wykres 16. <i>Przestępczość i działalność zorganizowanych grup przestępczych na terenie gminy</i>	31
Wykres 17. <i>Skumulowane występowanie ubóstwa, biedy i bezdomności</i>	32
Wykres 18. <i>Uprawianie sportu</i>	34
Wykres 19. <i>Dostępność infrastruktury sportowej na terenie gminy</i>	34
Wykres 20. <i>Uprawianie sportu przez dzieci</i>	35
Wykres 21. <i>Zadowolenie z możliwości zaspokajania potrzeb rozrywkowych i kulturalnych w gminie</i>	35
Wykres 22. <i>Znajomość ofert zajęć i wydarzeń Gminnego Ośrodka Kultury ..</i>	36
Wykres 23. <i>Korzystanie rodzin z usług Gminnego Ośrodka Kultury</i>	36
Wykres 24. <i>Niedostateczna ochrona środowiska- problemem w gminie</i>	37
Wykres 25. <i>Ocena funkcjonowanie komunikacji w gminie</i>	38
Wykres 26. <i>Ocena sposobu zarządzania gminą</i>	39
Wykres 27. <i>Funkcjonowanie Urzędu Gminy</i>	39
Wykres 28. <i>Funkcjonowanie policji w gminie</i>	40
Wykres 29. <i>Wpływ na decyzje podejmowane w gminie</i>	40